

Ljouwerter Skûtsje

SKÛTSJEKRANT

Verschijnt huis-aan-huis in de gemeente Leeuwarden

ALTIED STRIEDBAAR!

Uitblinken in licht?

Dat begint bij ons.

Light4U is producent en importeur van hoogwaardige LED armaturen. Daarnaast werken we samen met vooraanstaande merken. Dat maakt dat we altijd een innovatief antwoord hebben op elke verlichtingsvraag.

Uw eigen LED oplossing samenstellen? **Ontdek het op light4u.io**

RETAIL

AUTOMOTIVE

UTILITY

HOSPITALITY

Sparkled by us.

Light4U

Sneekerveer 4a 8502 TP Joure NL Tel. +31 (0)513 41 70 90 info@light4u.io

SINDS 1927

het
THEEHUIS
lunch · diner · meer

Twee verdiepingen met uitzicht op het Pikmeer
Voor uw feest, bruiloft, verjaardag of meer...
Voor koffie, lunch, een borrel, diner en meer...
Diverse terrassen aan het meer.

Het salontafel boek
'De ziel van het Theehuis'
bevat warme verhalen van
eigenaren, uitbaters en gasten.
Met vele prachtige foto's.

Nu verkrijgbaar 'De ziel van het Theehuis'
Auteur Silvie Warmerdam
30 x 30 cm fullcolor hardcover
Prijs 25 euro Uitgeverij Louise

Meersweg 9 Grou • 0566 621 630 • www.hettheehuis.nl

Zeilen is te leren, gezellig zijn niet

Willem Zwaga (31) had als jongetje in ieder geval twee toekomstdromen: later als hij groot was, zou hij de baas zijn op zijn eigen binnenschip en hij zou schipper worden op een skûtsje, bij voorkeur een snel skûtsje, dat van Leeuwarden bijvoorbeeld.

Met dat schip, daar had hij wel wat mee en logisch, want het droeg de naam van zijn pake Rienk Ulbesz en zijn vader Ulbe Rienksz was er schipper op geweest, van 1995 tot 2002 en in 2006 en sterker nog, die werd er twee keer kampioen mee: in 1998 en 1999. Willem Zwaga was erbij, bij die kampioenschappen, want als twaalfjarige maakte hij al deel uit van de kampioensbemanning in 1999. Twaalf jaar zou hij onafgebroken op het Leeuwarder skûtsje meerdere rollen vervullen, ook nadat heit Ulbe was gestopt. Na die twaalf jaar zeilde Willem bij de IFKS, als schipper natuurlijk, tot in 2017 de Leeuwarders hem vroegen SKS-schipper op de Rienk Ulbesz te worden.

Als nazaat van oerpake Ulbe, van pake Rienk, van heit Ulbe, zou je zeggen: er stroomt skûtsjebloed door de aderen van Willem Zwaga, het zeilen zit in zijn genen. "It sit 'm yn de opfoeding", zegt hij resoluut. Zijn pake Rienk maakte hij niet bewust mee en dat vindt hij jammer. "Ik tink, dat ik wol wat fan him hie as ik de ferhalen sa hear", zegt hij. Maar heit Ulbe maakte hij in zijn jonge jaren des te nadrukkelijker mee, want sommige Zwaga's zijn dominant en veeleisend en zijn vader is daar een van.

Dat botste en die botsingen hebben tot gevolg gehad, dat Willem zijn vader niet of nauwelijks meer spreekt. Maar zijn respect voor heit Ulbe als het om het skûtsjesilen gaat is groot. "Hast alle fernijingen yn de float komme by him wei", stelt Willem vast, "hy wie syn tiid fier foarút yn materiaalgebrûk, yn it silen, yn de teambuilding."

Tanker

Willem Zwaga had al snel door, dat hij zijn eigen weg moest gaan en hij bleek een ondernemer pur sang te zijn. Hij was

21 jaar, toen hij zijn binnenschip kocht, een tanker, een miljoeneninvestering. Hij vormde met zijn eerdere werkgever een vennootschap. Die nam een kwart van de koopsom voor zijn rekening en de bank de rest. "Ik hie de finansiering achter op in bierfilsje útrekkene, it kloppe."

Niet elke 21-jarige steekt zich al zo jong zo diep in de schulden, maar Willem lag er niet wakker van, want: "As it mis gongen wie, wat dan noch? As jo 0 euro ha, kinne se ek net mear as 0 euro fan dy ôfpakke." Trouwens mis ging het niet, want vijf jaar na het begin kocht hij zijn eerdere baas uit. Willem Zwaga was en is vrij man en dat heeft hij altijd al willen zijn. Nu heeft hij zeven man in dienst, vaart zelf twee weken achterelkaar door West-Europa en is dan weer een week thuis in Langweer. Trouwens, toen Leeuwarden hem in 2017 vroeg als schipper, toen had Langweer hem ook net gepolst. Zwaga koos voor Leeuwarden: "Fanwege it skûtsje." En vanwege zijn geschiedenis met de Leeuwarders misschien, maar dat zegt hij niet, want een mens moet ook weer niet al te sentimenteel worden.

Nieuw schip

In het eerste jaar leerde Zwaga het schip beter kennen, hoewel hij daar naar eigen zeggen niet zoveel voor nodig had. De verhalen, dat het een nieuwe schipper minstens een jaar kost om zijn schip te doorgronden, daar gelooft hij niet zo in. "In heal oere liket my wol genôch", zegt hij. Dat hij al jong schipper wilde worden, dat lag voor de hand, want behalve een Zwaga is deze Zwaga ook iemand van leiding geven, meestal met zachte hand, maar soms ook streng en rechtvaardig. En hij vindt, dat hij het terecht voor het zeggen heeft, want hij doet er tenslotte ook het

Willem Zwaga: "As it mis giet, leit it oan my en oan net ien oars."

te doen: "Ik ha it gelok, ik kin in wedstriid lêze." En soms heeft hij een ingeving op een onverwacht moment. Zoals tijdens de laatste wedstrijd van de SKS-cyclus van vorig jaar. Op het Sneekermeer was het en het woei amper. De Rienk Ulbesz kwam maar niet op gang en toen wist Willem Zwaga: volgend jaar maken we het schip lichter. Een balg van 1500 kilo is verwijderd, er is een aanpassinkje gedaan aan de grootte van de fok en klaar is het. Dat hij dat nu pas doet, dat komt ook van de laatste SKS-formules. Die doorgrondt hij zelf niet helemaal, geeft hij toe: "Mar dat hoecht ek net, as se mar kloppe en wy der mar oan foldogge."

Onrecht

Moeten we het nog even over vorig jaar hebben, over het gedoe op het IJsselmeer voor Stavoren, over het gedoe voor de Zeilraad, over hoe onrechtvaardig het oordeel, dat de kampioenskanalen van Leeuwarden vernietigde, van de hoge heren was? Hoe heel de vloot raar opkeek van dat oordeel?

Willem Zwaga viel in die dagen op door zijn beheerste houding, terwijl zoveel onrecht andere schippers - en andere Zwaga's - razend zou hebben gemaakt. Hij zegt: "Se woene gewoan net dat wy wûnen." Ze namen wraak, op Heegermeer, op de dag van de uitspraak van de Zeilraad. Het Leeuwarder skûtsje won, afgetekend. Willem zei tegen zijn bemanningsleden: "As wy straks troch de finish geane, juiche wy net, wy hâlde ús stil." Dat deden ze en daarmee werd het zwijgend protest van Zwaga en zijn bemanning tegen het onrecht, dat hen was aangedaan, indrukwekkender dan welke verbale uitbarsting dan ook.

Zwaga is er nog trots op, op dat moment. "Sjoch, ast yn in Pampus sylst, dan sylst mei twa man. Mar op in skûtsje moat de skipper net allinne sile kinne, hy moat in ploech mannen by elkoar bringe, dy't foar mekoar troch it fjoer geane."

Daarom zijn zeilcapaciteiten voor hem niet doorslaggevend als hij een nieuw bemanningslid zoekt. Veel belangrijker is het, dat die in het team past. Of zoals Willem Zwaga het formuleert: "Sile kinne jo leare, gesellich binne je of dat binne je net. Dat is net te learen."

meeste voor. Willem Zwaga schetst zijn denkwereld in de weken en maanden en vooral nachten voor het SKS-geweld losbarst. Dan is hij er constant mee bezig. Hij bekijkt wedstrijdbeelden op YouTube, haalt de gegevens van Track&Trace erbij. Hij zegt: "En nachts begjin ik te tinken, dan begjint de adrenaline te streamen en dan sliep ik soms net foar fjouwer oere. En wist wat: dat fyn ik net slim, dat tinken, dat wekkerlizen fan it silen, dat fyn ik prachtich. Mar nei dy twa SKS-wiken kin 'k net in skûtsje mear sjen, dan bin ik der helendal klear mei."

Als het mis gaat tijdens de wedstrijd, dan weet hij, dat hij zijn bemanningsleden niet de schuld kan geven, want die doen wat hij hen opdraagt. "As it mis giet, dan leit it oan my en oan net ien oars", zegt hij.

Grou

Daarom kwam de zege in de openingswedstrijd vorig jaar bij Grou ook zo van pas voor Zwaga. "Ik rôp altyd al, dat wy in snel skip hawwe, in bêste bemanning, prima túch. Mar dat kinst altyd wol roppe, mar ast nooit wat winst dan moastst dy stil hâlde." Hij kreeg zijn gelijk en het verbaast hem niets. Hij zegt zonder opschepperig

Ljouwerter Skûtsjekrant

Om deze geweldige sport, waar zomers duizenden liefhebbers van genieten, onder de aandacht te brengen heeft de Stichting Ljouwerter Skûtsje gemeend om een krant samen te stellen, die vandaag bij alle inwoners van de gemeente Leeuwarden zal worden bezorgd.

In deze krant wordt niet alleen aandacht besteed aan de schipper en de bemanning van het skûtsje, maar ook de vrijwilligers, het bestuur en de sponsors komen ruim aan bod. Verder laten wij u kennis maken met de deelnemende skûtsjes, wordt er aandacht besteed aan de spelregels van het skûtsjesilen, het wedstrijd-schema van de SKS en ook is er aandacht voor de historie van het skûtsjesilen. Onze dank gaat in de eerste plaats uit naar onze adverteerders, want zonder hun medewerking was deze uitgave niet mogelijk geweest. Verder willen we Bonne Stienstra bedanken voor zijn schitterende interviews en uiteraard de fotografen Keimpe Jansma en Tom Coehoorn voor de fotografie. Brandsma Offset was verantwoordelijk voor de opmaak en vormgeving van deze voor Leeuwarden unieke krant. Bij de samenstelling en de inhoud van deze krant hebben we dankbaar gebruik gemaakt van informatie van de SKS, Omrôp Fryslân en diverse archieven. Wij wensen U veel leesplezier toe,

Sake Hoff

ECHTE KAAS KOMT UIT DE BEEMSTER

WAT MAAKT ONZE KAAS ZO ECHT?

Wij zijn een kleine boerencoöperatie in de Beemster polder.

Onze koeien lopen zo veel mogelijk buiten en ze worden extra goed verzorgd.

Wij maken onze kazen op een ambachtelijke en duurzame manier.

**SAKE ZITTEMA
SANERINGEN BV**
sakezittemasaneringen.nl

Specialist in asbestverwijdering en saneringen

VAKGARAGE AUTO NIJLAN

U bent bij ons o.a. aan het juiste adres voor

- ✓ APK keuring, onderhoud en reparatie van alle automerken
- ✓ Scherp geprijsde occasions
- ✓ Banden, trekhaken en accessoires
- ✓ Airco onderhoud
- ✓ Pechhulp, verzekering en financiering

KIJK VOOR AL ONZE ACTIES & DIENSTEN OP: WWW.VAKGARAGEAUTONIJLAN.NL

Venusweg 1 | 8938 BC Leeuwarden | T (058) 288 79 88 | info@vakgarageautonijlan.nl

Hollander's Nieuwe

- Gebakken vis
- Diverse menu's
- Belegde broodjes
- Gerookte vis
- Verse vis
- Haring

Drachtsterweg 7 • 8936 AA Leeuwarden • tel. 058-2898892 • www.hollandersnieuwe.nl

Postma IJzerhandel

Sinds 1936 uw vakspecialzaak in het hart van Leeuwarden

MACHINES - GEREEDSCHAPPEN
IJZERWAREN - REPARATIE

WWW.GEREEDSCHAPWEBWINKEL.NL

VOORSTREEK 79 - 058-2124205 - WWW.POSTMA.FRL

SPEEDCARGO KOERIERSDIENSTEN

Razendsnel

(058) 28 82 082

Professioneel

info@speedcargo.nl

Betrouwbaar

speedcargo.nl

Het bestuur van de Stichting Ljouwerter Skûtsje met zittend v.l.n.r. Johan Haringsma, Stefan van der Weg, Michiel Baron en Rudy Smit. Staand v.l.n.r. Michael Laurenzo, Patricia Spoelstra en Wiep Juckers.

In een stad als Leeuwarden is natuurlijk niet de saamhorigheid te vinden, die je in veel kleinere steden en dorpen tegenkomt. Dat denk je tenminste als argeloze buitenstaander. Maar praat eens een avondje met de bestuursleden van de Stichting Ljouwerter Skûtsje en je gaat vanzelf anders denken.

Vol enthousiasme vertellen ze over de eenheid en saamhorigheid tussen het bestuur en de bemanning van het Leeuwarder skûtsje, de ambassadeurs en vrijwilligers, over de vrienden van de Stichting, over de donateurs en over wat ze allemaal organiseren om van al die groepen een hechte gemeenschap te maken.

Daar gaat veel tijd in zitten. Toen drie zittende bestuursleden Johan Haringsma vorig jaar vroegen of die wat voor het voorzitterschap van de stichting voelde, informeerde Haringsma voorzichtig wat hem dat aan tijd ging kosten. „Un uurke inne week”, was het antwoord. Nou, mooi niet dus. Het is meer, veel meer maar ze doen het met plezier en het geeft hen veel energie.

Ze hebben gezamenlijk een beleidsplan opgesteld voor de komende drie jaar, waarin het streven is verwoord, dat Leeuwarden minstens één keer SKS-kampioen wordt en de andere jaren in ieder geval bij de eerste vijf moet eindigen. Dat streven past in de drie kernwaarden van de stichting: traditie, resultaat en herkomst.

Traditie

De bestuursleden ervaren, dat ze in een Friese traditie staan. Skûtsjesilen is in Friesland een begrip met een groot aantal fans. Buiten Friesland is de belangstelling minder groot en hoe verder weg van Friesland, zelfs niet aanwezig.

Mensen, die geïnteresseerd zijn in het Leeuwarder skûtsje, zo is de ervaring,

hechten aan waarden van vroeger, hechten aan vakmanschap, of dat nou de zeilkunst of de scheepsbouw is.

Allemaal mooi en aardig, het is niet de bedoeling, dat het Leeuwarder skûtsje voor spek en bonen meedoet. Alles is gericht op het hoogste: de eerste plaats in het eindklassement. Dit brengt ambitie met zich mee en is tegelijkertijd een boodschap voor iedereen, die betrokken is bij het Leeuwarder skûtsje.

Leeuwarden is de natuurlijke thuisbasis van het skûtsje en alle betrokkenen zetten zich in om de stad positief uit te dragen. Haringsma: „We heten niet voor niets het 'Ljouwerter Skûtsje'. Traditie, resultaat en herkomst, daaraan toetsen we alles wat we doen en bedenken rondom het skûtsje.”

Zonder het vorige bestuur ook maar iets tekort te doen, want de zittende bestuursleden zijn hen dankbaar voor het fundament wat ze hebben gezet, ervaren de huidige bestuursleden een nieuw elan in hun stichting. Michiel Baron, Michael Laurenzo en Stefan van der Weg zaten al langer in het bestuur en bevestigen het heersende gevoel.

Rijk gevulde vijver

Rudy Smit komt ter ondersteuning van dat gevoel met wat feiten: „We hebben het aantal donateurs boven de honderd gebracht en er zijn meer sponsoren en Vrienden bijgekomen.” Wat dat laatste betreft heeft een skûtsjecommissie in een stad als Leeuwarden natuurlijk veel potentiële sponsoren.

De Stichting Ljouwerter Skûtsje is financieel gezond. Daar waar mogelijk komen ze tegemoet aan de wensen - eisen willen ze het niet noemen - van schipper Willem Zwaga. Vindt die dat er een nieuwe fok moet komen, dat komt er een nieuwe fok. Haringsma: „Omdat Willem het vraagt en Willem overvraagt niet, die denkt mee als het wat goedkoper kan.”

van de gemeente Leeuwarden. Het bestuur heeft zich tot doel gesteld aan die onbekendheid wat te doen middels deze skûtsjekrant, huis aan huis verspreid in de gemeente Leeuwarden, die tegenwoordig tot en met Grou en Stiens reikt.

En ze hebben Patricia Spoelstra in het bestuur opgenomen voor de online marketing en de social media. „Want kiek”, zegt Haringsma, „ik heb het liefst papier in de hand, maar een hele nieuwe generatie bereik je digitaal.”

9150 volgers heeft Patricia en dus het 'Ljouwerter Skûtsje' op Facebook, Instagram, LinkedIn, de nieuwsbrief en bezoekers van de website. En het aantal volgers wordt almaar groter.

En daarbij, de Stichting Ljouwerter Skûtsje weet en wist zich de afgelopen jaren altijd onvoorwaardelijk gesteund door burgemeester Ferd Crone. Die steun hoopt men ook in de toekomst van de nieuwe burgemeester Sybrand van Haersma Buma te ondervinden.

Hoe groot de liefde van Crone voor het 'Ljouwerter Skûtsje' was en is, bleek vorig jaar. Op 17 augustus, de laatste dag van de SKS-titel, had Leeuwarden op de Snitsermar nog een klein kansje op de eindzege. Crone had het bestuur een grootse huldiging in Leeuwarden toegezegd, nog diezelfde dag desnoods. Maar het toeval wilde, dat juist vorig jaar op de 17de augustus Leeuwarden werd overlopen door de reuzen en hun honderdduizenden aanhangers.

Wat als?

Dus belde voorzitter Johan Haringsma die vrijdagochtend toch even voor de zekerheid met de burgemeester met de vraag: „Wat als?” Crone was resoluut. „Als jullie kampioen worden gaan we hoe dan ook huldigen, achter de Harmonie, vandaag nog.” Hij was bereid alle bruggen, die vanwege de reuzen waren gesloten, speciaal te openen voor de Rienk Ulbesz.

De uitbater van Het Wapen van Leeuwarden, stamcafé van de Leeuwarderskût-

Dorpse saamhorigheid rond Leeuwarder skûtsje

Zwaga had een nieuwe fok nodig, omdat zijn schip lichter is gemaakt en hij met de oude fok dan niet meer aan de SKS-formule voldeed. De schipper wil met de lichtere Rienk Ulbesz snellere starts maken. De leden van het bestuur begrepen zijn wens, want ze zagen ook wel, dat de start van hun skûtsje beter kon.

Geen garantie

De heren en dame zijn zich bewust van de tamelijk grote onbekendheid van het Leeuwarder skûtsje onder de inwoners

sjefanaten, was ook al gevraagd 'Wat als?' En Martin Eisma zei: „Ut sit hier fol met lui foor de reuzen, mar as jimme kampioen wurde, feech ik de hele saak foor jimme leech.” Het is er niet van gekomen, Grou werd kampioen.

Maar, wil het bestuur van de Stichting Ljouwerter Skûtsje maar zeggen, op een dorp heerst een vanzelfsprekende saamhorigheid, maar in een stad als Leeuwarden kan dat ook, tenminste als het om het 'Ljouwerter skûtsje' gaat!

Samenstelling bestuur:

Het bestuur van de Stichting Ljouwerter Skûtsje vergadert standaard in café Wouters, in een bovenzaaltje met een grote foto van hun favoriete skûtsje aan de wand.

Het bestuur bestaat uit: Johan Haringsma (voorzitter), Michael Laurenzo (secretaris), Michiel Baron (penningmeester), Patricia Spoelstra (communicatie), Stefan van der Weg (algemene zaken/donateurs), Wiep Juckers (algemene zaken/activiteiten) en Rudy Smit (commercie).

Voor als je gezien wilt worden...

Spin-Off
NEDERLAND

Borduren

Bedrukken

Reclame & Sign

spinoffnederland.nl

DE BIOS DRACHTEN

is vriend van het Ljouwerter Skûtsje

2 VOOR 1

ONTVANG OP VERTOON VAN DEZE BON
2 TICKETS VOOR DE PRIJS VAN 1

VOORWAARDEN

- Voor 3D-films geldt een toeslag van € 2,- per ticket.
- Niet inwisselbaar tegen contanten of andere producten.
- Niet geldig in combinatie met andere (kortings)acties.
- Niet in te leveren bij speciale voorstellingen.
- Niet geldig in de kerstvakantie.
- Deze korting geldt enkel bij De Bios Drachten.
- Geldig tot en met 31 mei 2020.

De Bios Drachten • Noorderdwarsvaart 25 • 9203 CA • Drachten
(0512) 54 38 06 • info@biosdrachten.nl • www.biosdrachten.nl

SPECIALISTEN IN KOFFIE, THEE EN APPARATUUR

sinds 1893

brandsma

KOFFIE | THEE | APPARATUUR

brandsmakoffie.nl

Skûtsjesilen is dé sport in Friesland. Een sport waarin stoere Friezen de strijd aangaan met de elementen, die deze provincie domineren: wind en water. Het is een schitterende vorm van wedstrijdzeilen, waarbij tradities een belangrijke rol spelen.

De sport kan in een aantal kernwaarden worden samengevat:

Steun het Ljouwerter Skûtsje en word Vriend

Traditie

Reeds in de negentiende eeuw werden wedstrijden met skûtsjes georganiseerd. De oorsprong ligt bij schippers, die hun schepen in essentie gebruikten om lading zoals turf en terpgrond te verschepen. In de rustige zomermaanden werden er wedstrijden georganiseerd door kasteleins, waarbij de prijzen een welkome aanvulling op het inkomen van de schippers waren. Inmiddels zijn de wedstrijden, die tijdens de bouwvakvakantie worden gehouden, uitgegroeid tot een jaarlijks terugkerend spektakel op de Friese meren.

Eer

Familietradities en strijden voor een dorp of stad zijn belangrijk binnen het skûtsjesilen. Bemanningsleden zijn trots op de Leeuw. Onze schipper Willem Zwaga staat in de lange traditie van de skûtsjesyl-familie Zwaga.

Zakenclub

De Vrienden van het Ljouwerter Skûtsje zijn allen ondernemers, die houden van skûtsjesilen. Tijdens de verschillende bijeenkomsten en evenementen, die worden georganiseerd rondom het skûtsjesilen, krijgen zij de kans om in een sportieve en ontspannen sfeer hun zakelijk netwerk te onderhouden en uit te breiden. Ieder jaar organiseren wij zes bijeenkomsten. Deze lopen uiteen van interessante lezingen, zeilwedstrijden, waaraan actief

kan worden meegedaan, tot natuurlijk het kijken naar de openingswedstrijd in Grou vanaf een salonboot. Uiteraard ontvangt u als Vriend voor elke bijeenkomst een kosteloze uitnodiging voor twee personen. Zoals u van ons mag verwachten worden alle bijeenkomsten volledig verzorgd met eten en drinken.

De twee mogelijkheden om het skûtsje als vriend te steunen:

1. Vriend van het Ljouwerter Skûtsje

Elke Vriend heeft de mogelijkheid zijn eigen relaties mee te nemen voor een dagje skûtsjesilen. Er is vrijwel niemand, die het aanbod afslaat om met een origineel SKS-wedstrijdskûtsje de Friese meren op te gaan!

Wat u terugkrijgt voor uw financiële ondersteuning:

- Een dag de beschikking over het skûtsje, inclusief schipper en bemanning. Dit, door de Vrienden erg gewaardeerd relatiemarketing-instrument, is een zeer geschikte manier om je relaties een onvergetelijke dag te bezorgen. En ook als personeelsuitje is skûtsjesilen een aanrader.
- Aanwezigheid met twee personen op alle bijeenkomsten waaronder in ieder geval:
 - Sponsormiddag tijdens de seizoenopening. Aan het begin van het nieuwe seizoen de andere Vrienden ontmoeten,

zelf meedoen aan een zeilwedstrijd op een skûtsje en daarna lekker culinair genieten van een perfect diner!

- Sponsordag op het Pikmeer tijdens de openingswedstrijd van de SKS in Grou. Niet alleen een voor twee personen geheel verzorgde en ook spannende wedstrijd aan boord van een salonboot, maar ook een goede gelegenheid om te netwerken in zakelijke kring.
- Het fullcolour Skûtsje-journaal, onze nieuwsbrief in de mail én de originele SKS-wimpel!
- Vermelding van de bedrijfsnaam op onze website.
- Het prachtige fotodoek van ons skûtsje Rienk Ulbesz. Een prachtig sieraad voor uw kantoor of woonkamer!

Vrienden dragen dus niet alleen het Ljouwerter Skûtsje een warm hart toe, maar maken ook volop gebruik van de zakelijke mogelijkheden.

2. Partner van het Ljouwerter Skûtsje

Wat krijgt u terug voor uw financiële ondersteuning:

- Uw bedrijfslogo prominent aanwezig op onze volgboot 'Vrouwe Nieske' en op de kleding van alle bemanningsleden en vrijwilligers.
- Drie dagen de beschikking over het skûtsje, incl. schipper en bemanning. Dit, door Partners erg gewaardeerd relatiemarketing-instrument, is een geschikte

manier om je relaties een onvergetelijke dag te bezorgen. En ook als personeelsuitje is skûtsjesilen een aanrader.

- Aanwezigheid met zes personen op alle bijeenkomsten waaronder in ieder geval:
 - Sponsormiddag tijdens de seizoenopening. Aan het begin van het nieuwe seizoen de andere Vrienden ontmoeten, zelf meedoen aan een zeilwedstrijd op een skûtsje en daarna lekker culinair genieten van een perfect diner!
 - Sponsordag op het Pikmeer tijdens de openingswedstrijd van de SKS in Grou. Niet alleen een voor zes personen geheel verzorgde en ook spannende wedstrijd aan boord van een salonboot, maar ook een goede gelegenheid om te netwerken in zakelijke kring.
- Het fullcolour Skûtsje-journaal, onze nieuwsbrief in de mail én de originele SKS-wimpel!
- Vermelding van de bedrijfsnaam op onze website.
- Het prachtige fotodoek van ons skûtsje Rienk Ulbesz. Een prachtig sieraad voor uw kantoor of woonkamer!

Heeft U belangstelling om net als velen voor u sponsor te worden van het Ljouwerter Skûtsje schroom niet om contact op te nemen met het bestuurslid commerciële zaken via: commercie@ljouwerterkutsje.nl of telefonisch met Rudy Smit 06-13732172. Wij gaan heel graag in gesprek met u.

SPARTA QWIC GIANT BATAVUS KOGA Liv

E-bikes al vanaf €1.099,-

058-2129088

www.cyclingworld.nl
leeuwarden@cyclingworld.nl

Verlengde Schrans 150
8932NT Leeuwarden

Lunch • Borrel • Diner • Vergaderruimtes

Grand Café Wouters

Sfeervol op een unieke locatie

Voor een borrel, een lekkere lunch of een gezellig diner, vergadering of feest heten wij u van harte welkom. Naast onze bar en serre op de begane grond, bevinden zich op de eerste etage een grote zaal met een eigen bar en een kleine vergaderzaal.

Voor reserveringen of informatie kunt u contact opnemen met tel. 058 - 213 36 68 of via info@cafewouters.nl

Op deze unieke locatie in hartje Leeuwarden, doen wij er alles aan om het u naar de zin te maken.

Tot ziens in Grand Café Wouters!

Adres Sophialaan 5 8911 AE Leeuwarden - **Fax** (058) 299 06 31 - **Internet** www.cafewouters.nl

De bemanning van het Ljouwerter Skûtsje, klaar voor de SKS-strijd.

het Jouster Skûtsje in de SKS en dacht toen dat het tijd was om te stoppen. Niets is minder waar, want Jaap versterkt het team van het Leeuwarder Skûtsje nu als zwaardeman.

Alef Spannenburg
Mag graag de barbecue aansteken na het skûtsjesilen en is tijdens de wedstrijden in de

weer als lierenman. Deze leidinggevende van een ploeg van een patatfabriek in Lelystad, is dol op feesten, biljarten, varen met de sleepboot, tuinieren en motorrijden.

Auke Piet van der Hoek

Zit voorop bij de fok als voorhouder. In het dagelijks leven is Auke Piet werkzaam als all-round machinist bij Rietlanden Terminals te Amsterdam. Buiten werktijd trapt Auke Piet graag een balletje en zomers is hij te vinden op zijn racefiets.

Frank Oerlemans
Is als zeeman werkzaam voor Wijnne Barends als 1ste stuurman. In de winterperiode vaart

hij zoveel mogelijk, zodat hij van mei tot en met september zich kan focussen op het skûtsjesilen. Naast het zeilen is de schotenman dol op racefietsen, schaatsen, skeeleren en skiën.

Eildert Meeter

Vervult op het skûtsje de rol van fokkenist. Naar eigen zeggen is dit een van de mooiste functies op het schip! In het dagelijks leven is Eildert werkzaam als zzp'er in de scheepsbouw, waarbij hij zich bezighoudt met het opknappen, restaureren en verbouwen van voormalige beroepsschepen!

Nick de Jong
Is dol op water en verhuurt sloepen in zijn dagelijkse leven onder de naam De Jong Sloepverhuur. In zijn

vrije tijd mag Nick - die op het middendek te vinden is - graag een balletje trappen, zeilen en sleutelen!

Jurrit Gulmans

Zit dit jaar voor het eerst als bemanningslid op het skûtsje. Met zijn veertiende jaar is hij verreweg de jongste aan boord en zal gaan fungeren als peiler. In zijn dagelijks leven volgt hij een opleiding aan het Nordwin College, werkt op een boerderij en voetbal is zijn passie.

Tijdens het SKS-kampioenschap in juli en augustus vormen ze met zijn allen een goed op elkaar ingespeeld team, maar de beroepen van de bemanningsleden van het Ljouwerter Skûtsje lopen sterk uiteen: van ondernemer tot chauffeur en van binnenvaartschipper tot barmedewerker. Een inkijkje in hun dagelijks leven.

Willem Zwaga

Is de schipper op het Ljouwerter Skûtsje! Hij is het liefst ieder vrij moment op het water te vinden, want zo lang hij op het water is, is hij happy. Het snoekbaarsvissen, het skûtsjesilen en het varen met zijn gezin moeten echter soms even wachten. Willem is namelijk in het dagelijks leven binnenvaartondernemer en vaart met een olietanker van 85 meter.

Steffen Huisman

Vinden we op het voordek. Deze voormalig fokkenist leidt een druk bestaan en koos daarom voor

een bredere functie op het skûtsje. Naast het skûtsjesilen voorziet Steffen klanten graag van een goede kop koffie of een heerlijke lunch in een van zijn Doppio Espresso-vestigingen (Sneek en Joure).

Anke Zwaga

Heeft haar plaats gevonden op het middendek. In het dagelijks leven is zij als intercedent werkzaam bij uit-

zendbureau Technicum in Leeuwarden. Skûtsjesilen is een van haar grote passies, maar ze is ook dol op crossfit en u kunt haar zomaar spotten tijdens één van haar hardloopsessies rondom Grou. Deze bezig bij krijgt het nog drukker, want ze gaat een Markerrondbouw (zeilboot) opknappen.

Abele de Jong

Heeft gezelligheid hoog in het vaandel staan, maar gaat ook zeker voor een goed resultaat als adviseur op het skûtsje. Als

jachtbouwer houdt Abele zich ook buiten het zomerseizoen bezig met schepen en watersport. En in de winter? Dan speelt de adviseur graag tennis en luistert hij muziek.

Jan Wiersma

Is de zwaardeman op de rechterkant van het schip. In het dagelijks leven is Jan - naast het skûtsjesilen - voornamelijk rondom zijn huis en in de tuin bezig. Verder reist de skûtsje-liefhebber stad en land af als chauffeur bij Combex Bouwlogistiek. Met prefab betonelementen reist hij voornamelijk naar België en Duitsland.

Mart Huisman

Zit achterop het grootschoot. Naast het skûtsjesilen en zijn werkzaamheden voor een accountantskantoor en café 't Hert in

Joure, houdt Mart zich graag bezig met zaken opknappen. Zo is hij druk aan het verbouwen in zijn nieuwe huis én bouwt hij samen met vier vrienden een skûtsje om tot lounge skûtsje.

Onne Steneker

Staat op de uitkijk op het voorschip en als het heel hard waait springt hij als 3e man bij aan de fok. Onne is een man die vooral een voorliefde heeft voor het skûtsjesilen. Als echte skûtsjeliefhebber is Onne - naast zijn werk als binnenvaartschipper - vrijwel altijd bezig met zijn passie!

Theo Schreur

Is met Mart en Frank te vinden aan de grootschoot. In het dagelijks leven is hij werkzaam als chauffeur bij

Sijperda Verhuur te Sneek, waar hij rijdt met een dieplader en een kieptrailer. In de spaarzame uurtjes die overblijven klust hij aan zijn nieuwe huis in Heeg.

Jaap van der Sluis

Brengt als mixerchauffeur beton naar klanten. Jaap, samenwerkend met Gelbrich in Joure, heeft negen jaar meegezeild op

DE PERFECTE COMBINATIE

Een uurtje kranten bezorgen in de ochtend en dan **HEERLIJK TUINIEREN.**

MELD JE NU AAN OP KRANTINE.NL

Kom voor de NDC mediagroep de landelijke ochtendbladen bezorgen en verdien tot wel € 240,- per maand bij. Lekker leventje, hoor. Vroeg uit bed en een uurtje in de benen. Zit je meteen in je ritme. En de rest van de dag ben je opgeladen om te doen waar je verslingerd aan bent. Studeren, ondernemen, op de kleinkinderen passen, vrijwilligerswerk. Of om te niksen. Kan ook, natuurlijk. De rest van de tijd is aan jôu. En weet je wat dat oplevert, dat ene uurtje buiten? Bij de NDC mediagroep verdien je als krantenbezorger tot wel € 240,- per maand. Mooi meegenomen, toch? Meld je aan.

Meld je nu aan op www.krantine.nl of bel met 088-8004743

FRIESE
NUCHTERHEID
MET
ITALIAANSE
KLASSE

www.poortmankeukens.nl

SAMEN MAKEN WIJ NIVO

SKÛTSJESILEN IS MYN NOCHT

EN DAARNA STAAT HET TERRAS VOOR JE KLAAR

We houden van het leven, van onze gasten, onze stad en natuurlijk van het water. Daarom zijn we vriend van het Ljouwerter Skûtsje. De strijd tussen de skûtsjes vinden wij prachtig. En na die strijd is het tijd voor een heerlijke maaltijd. En waar kan dat nou beter dan bij Post-Plaza! Geniet van de lekkerste gerechten met een goed glas wijn, een heerlijk speciaal biertje - onze Knilles bijvoorbeeld - of een super lekkere alcoholvrije cocktail. Oant sjen!

POST-PLAZA HOTEL & GRAND CAFÉ

Tweebakmarkt 27
8911 KW Leeuwarden

Telefoonnummer
058 - 215 93 17

info@post-plaza.nl
www.post-plaza.nl

*Post-Plaza is
trotse vriend van het
Ljouwerter Skûtsje*

TSJOCH!

Het Sneker starteiland staat vol fans als Ulbe Zwaga (rechts) en Meine Haringsma (links) kampioen 2002 worden. Foto: Marten Sandburg.

Kaas en het Ljouwerter skûtsje lopen als een rode draad door het leven van Meine Haringsma.

Kaas, omdat hij daarmee zijn brood verdiende, en het Ljouwerter skûtsje, omdat dat voor een belangrijk deel zijn vrije tijd vulde.

Dat van de kaas lag voor de hand, want vader Andries had een groothandel in kaas aan de Nieuweburen en later aan de Sneker Trekweg in Leeuwarden. Meine kwam in de zaak en de kaas zou zijn leven nooit weer verlaten. Hij werkte als zelfstandig grossier, hij werkte in loondienst bij de Frico en FrieslandCampina en de laatste jaren is hij in Bodegraven directeur van het bedrijf, dat zijn unieke kennis van hoe van melkpoeder kaas te maken wereldwijd uitgevouwen heeft. Hij reist er de hele wereld voor over, want ach, nog maar zeventig jaar oud. Dat van het skûtsje, daar had zijn vader ook wel enigszins de hand in. Haringsma sr. was een aantal jaren voorzitter van de Leeuwarder skûtsjecommissie en via hem belandde Meine als 22-jarige als bemanningslid op het Leeuwarder skûtsje. Dat was toen Albert van den Akker nog schipper was.

Na Van den Akker kwam Rienk Zwaga, wel een wedstrijdzeiler pur sang, zoals een goede Zwaga betaamt. Hij werd met de oude, zware 'Ulbe Zwaga' derde, maar maakte het bestuur duidelijk, dat er een ander schip moest komen, wilde Leeuwarden nog eens echt meedoen om de prijzen.

Verhaal om te filmen

Lammert Zwaga had in de haven bij het Centraal Station in Amsterdam een tot woonschip omgebouwd Pypster skûtsje zien liggen. Het verhaal van Meine Haringsma hoe ze de latere en huidige 'Rienk Ulbesz' op de kop tikten, zou zo verfilmd kunnen worden, want aan spektakel geen gebrek.

Op een herfstige dag in 1992 togen ze naar Amsterdam: Rienk Zwaga, Lammert Zwaga, Herman Inia en Meine Haringsma. Eerst bekeken ze vanaf de overkant het skûtsje en stelden vast: Lammert had gelijk, het was een op de werf op de Piip in Drachten gebouwd skûtsje. Ze zagen het aan de romp, ze zagen het aan het achterreind, wat een geveegde kont. Van een skûtsje mag je dat nog zeggen, van een

vrouw tegenwoordig niet meer. Vier man sterk gingen ze op het schip af, klopten aan en werden binnengelaten door de eigenaar, Eugenie van der Kaay, die iets in de mode deed. Binnen was het een onvoorstelbare rommel. En smerig... "Wy doarden de kofjekopkes hast net beet te hâlden." Meine Haringsma zag bij Van Kaay op de tafel een foto liggen. "It wie in foto fan it Huzumer skûtsje. De Meeters hiene dus ek al ris lâns west." Het kwam tot onderhandelingen en ze bereikten overeenstemming. 50.000 gulden bedroeg de aankoopsonom.

Meine Haringsma trok zich in zijn eentje terug in een nabij café en stelde een voorlopig koopcontract op. Van Kaay tekende. Haringsma belde voorzitter Bergkamp van de Leeuwarder commissie en vertelde hem van de koop. Bergkamp aarzelde, penningmeester Rademaker aarzelde nog meer en Meine Haringsma zei toen: "Dan hâld ik it skip sels." Ze gingen overstag.

Belgische spits

Maar daarmee was, 'Laura' zoals het schip toen nog heette, nog niet in het bezit van de Leeuwarders. Van Kaay moest een ander schip hebben eer hij de Pypster af kon staan. Meine Haringsma toerde een aantal weken door Nederland en vond in Gouderak wat ze zochten: een tot jeugdthonk omgebouwde Belgische spits, smal en lang, heel lang, wel 35 meter.

Die mocht van de havenmeester niet in de haven, want hij was 12 meter langer dan het skûtsje van Van Kaay. Ze sleepten met het vrachtschip Noord-Friesland van Rienk Zwaga het schip naar Lemmer. Daar werd de 12 meter er tussenuit gehaald en de beide restanten weer aan elkaar gelast. "It wie gjin gesicht mear, mar dat koe ús neat skele", zegt Haringsma. Het schip ging terug naar Amsterdam, de schamele inboedel van Van Kaay werd overgeladen en met de nieuwe aanwinst vastgebonden aan de zijkant van de Noord-Friesland ging

het over het IJsselmeer naar Friesland. Ter hoogte van Lelystad viel de wc-pot sponstaan door het vlak. Het skûtsje maakte rap water, er viel niet tegen te pompen. Ze wisten Ulbe van Jeen Zwaga met zijn duwbak ergens in de buurt en riepen zijn hulp in. De latere Rienk Ulbesz hing in de touwen tussen de Noord-Friesland en de duwboot van Ulbe in. Zo voeren ze verder. Ze kwamen met moeite door de sluis van Lemmer en brachten vervolgens hun buit naar Trambrêge bij Joure, waar het skûtsje werd gestript.

In Warns werd het schip weer in oude staat teruggebracht, getransformeerd van een lelijke eend tot een mooie zwaan. Dat was nog een enorme klus, want aan boord was het een uitgeleefde bende, het was slecht onderhouden en bovendien was het schip met zijn 23 meter 3,5 meter te lang. Dat stuk werd er tussenuit gehaald en in de zomer van 1993 kon er mee worden gezeild.

Van lelijke eend naar mooie zwaan

Rienk Zwaga was toen al ernstig ziek, niet meer in staat het helmhout te bedienen. Tot groot verdriet van Meine Haringsma, want hij waardeerde Zwaga zeer als schipper en als persoon. "Rienk wie hiel gedreven", zegt Haringsma, "en in man mei humor."

Zwaga schafte eens elf 'beagen' - tuig waarin vroeger de schipper of zijn vrouw hingen om het skûtsje door nauwe vaarten

Zo zag de latere Rienk Ulbesz eruit, toen het tot woonboot verbouwde schip van Amsterdam naar Friesland werd gebracht.

te trekken - aan. Haringsma: "Wy moasten ús melde yn Akkrum en wy tochten al: wat moatte wy op de Boarn, dy wie ommers net te besilen." Ze kregen de beagen om en trokken het schip helemaal naar Aldeboarn. Het was fitness en teambuilding in een. Misschien nog meer waardeerde Haringsma Ulbe Zwaga, zoon van Rienk. "Better skipper hat der nooit west", zegt Haringsma. "Gjin detail ûntgie him en yn de wedstriid makke er slaggen, dy't in oar nooit meitsje soe."

Daar houdt Meine Haringsma van, dat mensen buiten de gebaande paden durven te gaan. Dat doet hij zelf ook, daarom is hij erin geslaagd een melkpoeder te ontwikkelen waar kaas van gemaakt kan worden.

Mast en carbon

Ulbe Zwaga zocht de grenzen op en liep met een met carbon geprepareerde mast tegen de lamp. Hij werd geschorst voor vijf jaar, Meine Haringsma liep door de kwestie ook schade op. Hij wist van de mast, terwijl medecommissieleden het niet wisten. Hij trok zijn consequenties en verliet de commissie, zoals hij ook opstapte als voorzitter van de VSB, de vereniging van schippers en bemanningen.

Achteraf, denkt Haringsma, achteraf was het een storm in een glas water. "Ast sjochst hoe't de mēsten tsjintwurdich makke wurde, dan wiene wy ús tiid fier foarút. Wy brûkten carbon, no wurdt alles ferlime mei plankjes, as wie it laminaat. Der is gjin mēst mear, dy't út ien stik makke is."

Hij mocht zich dan teruggetrokken hebben uit het bestuurlijke deel van het skûtsjesilen, de sport zelf en nog meer het wel en wee van het Ljouwerter skûtsje bleef en blijft hem bezighouden.

Hij is met zijn bedrijf Maaz hoofdsponsor en hij benaderde Willem Zwaga om schipper te worden. Zelf is hij niet bij alle wedstrijden meer aanwezig. In 2007 stopte hij als bemanningslid, na jarenlang de lier bediend te hebben.

DE KAMPIOEN "LEKKERSTE GEHAKTBAL VAN NEDERLAND"
 WENST HET WOUWERTER SKÛTSJE
 HET KAMPIOENSCHAP IN DE SKS TOE!

**Jouw
 adviseur,
 overal
 dichtbij!**

alfa

accountants
 en adviseurs

www.alfa.nl

Lekker Anders
 GEKKEL ANDELS

Lunch/Broodjes

BBQ Specialist

Catering

Culinaire slagerij
 Zuilstra

Uw specialist in catering van 5 tot 500 personen:

- ▶ op maat bij uw thuis
- ▶ bedrijfscatering en -feesten
- ▶ grote evenementen

Voor meer info:

06-52052924 - info@lekker-anders.nl

Vier Zwaga's en geen één gelijk

Durk Steneker nam begin dit jaar afscheid van het Ljouwerter skûtsje. Willem Zwaga was zijn laatste schipper, zijn laatste Zwaga ook waarvoor hij zeilde. Als een van de weinigen in de skûtsjewereld kan hij zeggen onder vier Zwaga's te hebben gezeild.

"No ja", zegt de nu zeventigjarige inwoner van Doniaga, "eins binne it der trije, want doe by Langwar wie Lammert Zwaga skipper en siet syn heit Ulbe - ik sei altyd pake Ulbe - yn dy tiid achterop." Maar wie weet van het dominante karakter van de legendarische Ulbe Zwaga, zal vrede hebben met de vaststelling, dat Steneker ook onder hem heeft gevaren.

Het was eigenlijk toeval, dat Durk Steneker bij het skûtsjesilen betrokken werd. Als *jongfeint* in dienst van zijn vader, die aanemer in St. Nicolaasga was, trof hij bij werkzaamheden in de Langweerder haven Durk de Jong, schipper op het plaatselijke skûtsje.

Of jonge Durk misschien ook wat voelde voor een rol als zwaardeman op het dek van het Langweerder skûtsje? Daar voelde hij wel voor en zo is het begonnen, zijn lange mars door de geschiedenis van het skûtsjesilen in het algemeen en die door de familie Zwaga in het bijzonder.

Na De Jong kwam Lammert Zwaga als schipper. Die nam zijn broer Jeen Zwaga als fokkenist mee en pake Ulbe als wat tegenwoordig heet adviseur. De naam zegt het al, een adviseur heeft een adviserende rol, maar daar had de oude Ulbe nog wel eens wat moeite mee.

Knetterende ruzie

"Knipe bliksem", voegde hij Lammert toe, als die naar zijn zin te ruim zeilde. Grou, Earnewâld, De Veenhoop, langzaam bouwde de spanning tussen vader en zoon zich op. Steneker: "By Starum gong it mis, in knetterjende rúzje, mar in heal oere letter wie it wer klear. De hiele fierdere fakânsje foel der net mear in ferkeard wurd."

Steneker, een dertiger toen, had een klik met Ulbe Zwaga, toen al een zeventiger. Er zat een generatie tussen de twee, maar 's avonds na de wedstrijd, als de rest van

de bemanning naar het feest was, zaten Zwaga en Steneker in het ruim te praten. Dan kwam er een zak *apenuten* op tafel en legde Ulbe het Durk nog één keer uit. En hij vertelde over vroeger, over het laden en lossen, over terpgrond en turf, over het lopen *yn 'e beage*.

Durk Steneker roemt het inzicht van de oude Ulbe en herinnert zich nog hoe Tjitte Brouwer hen dreigde in te halen. Bijna zij aan zij lagen ze en omke Tjitte bleef naar voren schuiven. Ulbe Zwaga legde zijn vinger op het potdeksel en zei: "Fierder komt er net." En verduld, verder kwam hij niet, hij zakte zelfs weer weg. "Hoe't pake Ulbe dat die, hoe't er dat wist, wy hiene gjin idee", verbaasde Steneker zich. 's Avonds, in het ruim, vertelde pake Ulbe hoe het zat.

Theelepeltje

Toen Durk in 1985 trouwde met zijn Janke, dacht Zwaga sr. niet op het feest te zullen komen, want hij was toen al ziek. Maar hij kwam. "En hy wie de lêste dy't fuortgie". Voor Durk en Janke had hij een theelepeltje meegebracht. In de een stond een D graveerd en in de andere een J.

Rienk Ulbesz Zwaga
schipper 1985 - 1991

Steneker: "Al 35 jier rier ik de molke troch de kofje mei dat leppeltsje. Ik ha it leppeltsje ris by fersin mei de kâld wurdende kofje yn de sleat smiten. Ik ha op de kop yn de drek stean moatten om it werom te finen. Mar ik ha it fûn en ik brûk it noch."

Het tekent zijn band met Ulbe Zwaga en diens *neiteam*. Toen Lammert in 1981 geveld was door een hernia, kwam broer Rienk op het Langweerder skûtsje. Steneker ging later mee met Lammert Zwaga, die zijn overleden broer Rienk op het Leeuwarder skûtsje verving. "Mar de bemanning wie ferdield. Je hiene Rienk-mannen en Lammert-mannen, it wie gjin ienheid. Ik wie in Lammert-man, mar doe't Lammert dien krige, fregen se my dochs om te bliuwen."

Perfectionist

In 1996 kwam Ulbe Zwaga jr. op het Leeuwarder skûtsje. Hij vroeg Steneker als schotenman en die hapte toe. Die zag in de jonge Ulbe terug wat hij in pake Ulbe had gezien: een perfectionist, die wilde winnen, die risico's durfde te nemen. Maar die er ook voor zorgde dat bemanning en hun aanhang een team vormden.

Steneker: "Wy sylden op de Snitsermar en it skip rûn net. It waaide hurd, wy hiene twa reven yn. Ulbe sei: 'Wy helje der in reef út'. Wy wisten net wat wy hearden, mar wy diene it en it skip gong dêrnei as de brandweer." Ulbe Zwaga werd met het kampioenschap beloond voor zijn onorthodoxe stijl van zeilen. Soms hoorde Steneker hem zeggen: "Wat soe pake Ulbe hjir fan sein ha?"

Net als pake Ulbe kon Ulbe razend zijn als

Lammert Ulbesz Zwaga
schipper 1992 - 1994

Durk Steneker naast Willem Zwaga achterop het Leeuwarder skûtsje.

er iets misging. "Mar hy wie faak foaral liik op himsels", zegt Steneker, "dan sloech er mei de hân op it dek fan liikens. 'Hoe koe'k sa dom wêze', raasde er dan. Mar net lang dêrnei wie it wer oer. Ek as der ûnderling wat mis wie, dan waard dat útpraat. En it wie ferbean der letter wer op werom te kommen."

Ulbe Zwaga jr. was een buitenbeentje onder de schippers. Misschien daarom wel won hij nooit een protest, omdat de concurrentie hem niet veel gunde, denkt Steneker. "Ale Zwerwer wol. Wy farden ris sa deun op elkoar, ús swurd lei yn it gangboard fan Ale. Mar gjin protest, fan beide kanten net."

Willem

Toen Ulbe door de SKS geschorst werd en naar de IFKS verhuisde, ging Steneker mee. Dat duurde een vijftal jaren. Durk Steneker besloot te stoppen, het gesjor aan de schoot viel hem steeds zwaarder. Maar toen Willem Zwaga hem vroeg heit Ulbe achterop te vervangen, hapte Steneker weer toe.

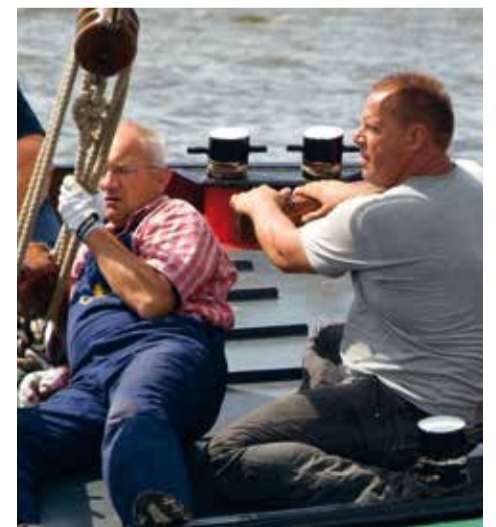
Dat deed hij ook toen Willem Zwaga in 2017 schipper op het Leeuwarder skûtsje werd. De jongste Zwaga vroeg hem weer bij hem achterop te komen. Dat wilde Durk Steneker wel, want achterop is voor een ouder wordende man te doen. Hij was veruit de oudste van de bemanning, die bestaat uit leeftijdgenoten en vrienden van Willem.

En zo, na Ulbe, Lammert en Ulbe, zeilde Durk Steneker voor de vierde keer bij de SKS onder een Zwaga. Als er iemand is, die de vier met elkaar kan vergelijken dan is hij het, maar hij waakt ervoor daar al te uitgesproken in te zijn.

Steneker: "Pake Ulbe wie in bûtengewoane skipper, Lammert wie in prima skipper, Rienk wie in aparte skipper, Ulbe jr. bûtengewoan en in teambuilder en Willem hat it ek yn him. Miskien wat rêstiger as syn heit, mar o sa bekwam."

En toch besloot Durk Steneker in de loop van vorig jaar, dat het genoeg was geweest. Hij maakte een zelfanalyse en stelde vast dat hij goed is in het waarnemen van windvlagen, van hoe het zeil staat, van hoe het schip loopt, maar dat hij mist wat andere adviseurs tegenwoordig wel hebben.

Steneker: "Ik tink dat ik better oanfiel hoe't it skip rint, mar dizze mannen komme hast allegearre út Olympyske sylklassen. Dy binne taktysk folle better ûnderlein as ik dat bin. Willem Zwaga hat no Abele de Jong achterop sitten, dy is taktysk sterk. Willem fielt sels wol oan hoe't skip rint, hoe't de wyn waait, wêr't de fleagen binne. Hy hat my net mear noadich."

Ulbe Rienksz Zwaga
schipper 1995 - 2002 en 2006

Deelnemende skûtsjes

Rienk Ulbesz

Stichting Ljouwerter Skûtsje	EIGENAAR
Leeuwarden	DOMICILIE
Willem Zwaga te Langweer	SCHIPPER

De Twee Gebroeders

EIGENAAR	Stichting Skûtsjes Doniawerstâl
DOMICILIE	Langweer
SCHIPPER	Jaap Zwaga te Grou

Lemster Skûtsje

Stichting Lemster Skûtsje	EIGENAAR
Lemmer	DOMICILIE
Albert Jappiesz Visser te Lemmer	SCHIPPER

Sneker Pan

EIGENAAR	Stichting Sneker Pan
DOMICILIE	Sneek
SCHIPPER	Jappie Douwes Visser te Sneek

Súdwesthoek

Stichting Skûtsje Súdwesthoek	EIGENAAR
Stavoren	DOMICILIE
Auke de Groot te Stavoren	SCHIPPER

Klaas van der Meulen

EIGENAAR	Stichting Skûtsje Klaas van der Meulen
DOMICILIE	Woudsend
SCHIPPER	Teake Klaas van der Meulen te Woudsend

It Doarp Huzum

St. Vriendenclub it Huzumer Skûtsje	EIGENAAR
Huizum, Leeuwarden	DOMICILIE
Johannes Hidzers Meeter te Lemmer	SCHIPPER

Gerben van Manen

EIGENAAR	St. vrienden it Heerenveenster Skûtsje
DOMICILIE	Heerenveen
SCHIPPER	Sytze Brouwer te Grou

en schippers SKS 2019

Oeral Thús

Stichting Skútsje Haskerlân	EIGENAAR
Joure	DOMICILIE
Rinus de Jong te Sint Nicolaasga	SCHIPPER

Eildert Siegel

EIGENAAR	Eildert Sietezn Meeter
DOMICILIE	Akkrum
SCHIPPER	Pieter Eildertsz Meeter te Akkrum

Twee Gebroeders

Stichting Drachtster Skútsje	EIGENAAR
Drachten	DOMICILIE
Jeroen Pietersma te Sneek	SCHIPPER

d'Halve Maen

EIGENAAR	Stichting Vrienden van Skútsje d'Halve Maen en Boeier 'Albatros'
DOMICILIE	Drachten
SCHIPPER	Klaas Westerdijk te Boornzwaag

Twee Gebroeders

Stichting Earnewâldster Skútsje	EIGENAAR
Earnewâld	DOMICILIE
Gerhard Pietersma te Sneek	SCHIPPER

Doarp Grou

Stichting Kommissje Skútsjesilen Grou	EIGENAAR
Grou	DOMICILIE
Douwe Albertz Visser te Sneek	SCHIPPER

Wedstrijddata SKS 2019

Datum	Wedstrijdwater	Best te volgen
Zaterdag 27 juli	Grou	Bij de Tynje
Maandag 29 juli	De Veenhoop	Bij Ie-Sicht
Dinsdag 30 juli	Earnewâld	Sânemar
Woensdag 31 juli	Terherne	Vanaf de pier
Donderdag 1 augustus	Langweer	Vanaf het strand bij het dorp
Vrijdag 2 augustus	Elahuizen	Langs de oever bij het dorp
Zaterdag 3 augustus	Stavoren	Vanaf de Ijsselmeerdijk
Maandag 5 augustus	Woudsend	Vanaf de Yndyk
Woensdag 7 augustus	Lemmer	Vanaf de pier bij het strand
Donderdag 8 augustus	Lemmer	Vanaf de pier bij het strand
Vrijdag 9 augustus	Sneek	Vanaf het Starteiland

MAX

WORD LID!

Kunnen we u ook welkom heten?

OOK DIT JAAR DOET OMROEP MAX WEER
VERSLAG VAN HET SKS SKÛTSJESILEN.
STEUN OMROEP MAX BIJ HET MAKEN
VAN DEZE EN ANDERE PROGRAMMA'S!

VOOR SLECHTS
€ 7,50
PER JAAR

STEUN MAX EN WORD NU LID!

BEL 0900 - 5555 000 OF GA NAAR IKWORDLIDVANMAX.NL

Vrienden voor het leven

Het leven hangt zoals bekend van toeval aan elkaar, ook het leven van de beide broers Mart (29) en Steffen Huisman (27), bemanningsleden van het Ljouwerter skûtsje.

Als hun vader Rients destijds Rienk Zwaga niet regelmatig in het café had getroffen, dan waren Mart en Steffen nu twee hardwerkende, maar tamelijk onbekende Jousters geweest. Heit Rients - beter bekend als De Wiets - had niet veel met water, helemaal niets eigenlijk, maar wilde ergens in de negentiger jaren van de vorige eeuw toch het Jouster skûtsje sponsoren.

Hij overhandigde samen met een maat op een dag de toenmalige Jouster schipper een briefje van duizend gulden. De schipper nam het al te argeloos aan, vond Rienk Zwaga, toen schipper op het Leeuwarder skûtsje. Zwaga vond, dat Huisman en zijn maat minimaal een keer mee mochten varen op het Jouster skûtsje. Er was echter maar plaats voor één gast. Toen zei Rienk tegen Rients Huisman: „Dan komst mar by my op it skûtsje.” Rients kwam en hij bleef.

Zeilen kon Rients toen nog niet, maar Zwaga zei: „Dy ha ik it leafst, dy kin ik noch knede.” Rients Huisman - van origine sterk als een beer - werd voorhouder.

Later kwam Ulbe Zwaga op het skûtsje en de Wiets bleef als bemanningslid. Waar ze ook zeilden, hij nam Mart en Steffen - jongetjes nog maar - overal daar naartoe waar de skûtsjes zeilden. En omdat Ulbe Zwaga zijn zontjes Willen en Rienk meenam en andere bemanningsleden dat ook met hun kroost deden, vormde zich een hechte jon-

gensgroep, zo hecht dat een deel ervan elkaar nog altijd ziet op verjaardagen en andere plechtigheden. Of elkaar helpt als er een huis verbouwd moet worden.

Praam

Ulbe Zwaga kocht destijds een praam voor het jongfolk. Mart en Steffen: “Hy sette ús yn de pream, makke de touwen los, joech it skip in triuwke en dan moasten wy itsels mar útfine. Mar yntusken hâlde er ús fansels goed yn 'e gaten.”

Omdat Rienk de oudste was, zat die meestal aan het roer van de praam. De andere jongens bedienden de zeilen en de zwaarden. Zo leerden ze zeilen, zo raakten ze voor de rest van hun leven min of meer verknocht aan het zeilen in het algemeen en in het bijzonder aan het skûtsjesilen. En ze beloofden elkaar: “As ien fan ús oait skipper wurdt op in skûtsje, dan geane de oaren mei as bemanning.” Zo schreven ze hun eigen jongensboek.

Steffen en Mart en trouwens ook Willem Zwaga zeilden onder Ulbe Zwaga op het Leeuwarder skûtsje en kozen later even ieder hun eigen weg. Steffen ging naar het Jouster skûtsje en werd er zowaar kampioen mee, Mart ging naar het Akkrumer skûtsje. Maar het samen zeilen met hun vrienden misten ze nogal. Met Willem en de anderen kochten ze een skûtsje om mee te doen in de IFKS. Willem Zwaga werd de schipper. Mart: “Dat lei foar de

hân, Rienk heakke ôf en Willem is in Zwaga. Mei sa'n namme binne jo fansels skipper.” Steffen was meestal de fokkenist en Mart schotenman.

Yn 'e bouten

Toen Willem Zwaga schipper op het Leeuwarder skûtsje werd, kwamen ze natuurlijk net als de rest van de bemanning achter hun schipper aan. Steffen werd voorhouder, want net als heit Rients heeft hij van nature veel yn 'e bouten. Hij weet dat op andere skûtsjes soms twee man aan het touw hangen. Steffen: “Dat woe ik net. Ast mei syn twaën bist, wist net wat de druk op it tou is. Wist net wannear ast it even oanlûke moast of in bytsje fiere litte. Dat komt hiel krekt en dat kinst allegearre better oanfielast it allinne dochst.”

Steffen heeft een probleem, want samen met een compagnon runt hij twee Doppio-koffiezaken in Joure en Sneek en dat maakt dat hij er in de voorbereiding niet

Steffen Huisman:
“Jonge, wat ha ik it silen mist.”

Rients - de Wiets - Huisman en daarachter zijn zonen Steffen (midden) en Mart.

altijd bij kan zijn. Dus besloot hij vorig jaar te stoppen. “Ik wie deaûngelokkich. Jonge, wat ha ik it silen mist,” zegt hij. Dus dit jaar zeilt hij weer mee, niet als voorhouder, maar als bemanningslid, want Willem Zwaga wil hem er sowieso in de wedstrijden bij hebben. Mart begrijpt de pijn van vorig jaar bij Steffen wel: “Eins sile wy al ús hiele libben, al 27, 28 jier, fan de geboarte ôf eins.”

Vraag de broers wat er zo bijzonder aan het skûtsjesilen is en ze zeggen aanvankelijk: de wedstrijd. Maar ook, dat het zo bijzonder is, dat ze deelnemen aan een van de grootste sportevenementen van Fryslân. En het sociale dan? Mart: “Fansels, de spanning dy't meikoar belibbest fan-tefoaren, de start, de wedstriid, dat dogge wy allegearre mei elkoar en dan ek noch mei ús bêste freonen.”

En na de wedstrijd is het bal, dat wil zeggen, dan volgt de o zo belangrijke nazit. Het napraten over de wedstrijd, over wat er goed en fout ging, duurt nooit langer dan tien minuten. Daarna hangen ze onderuit, een flesje bier aan de mond of in de hand, een peuk wellicht en dan begint het grote nagenieten.

Eerbetoon

Vorig jaar wonnen ze met het Ljouwerter skûtsje de openingswedstrijd op het Grouster Pikmeer. Dat was sinds het tijdperk van Ulbe Zwaga met het Leeuwarder skûtsje niet meer gebeurd. Maar het was ook en vooral een eerbetoon aan hun vader, aan Rients, aan de Wiets, die na een slopende ziekte enkele maanden daarvoor was overleden. Ze voeren ter nagedachte-nis aan hem al met een zwarte wimpel in de top. Er is na afloop van die wedstrijd in Grou gehuild, van vreugde en van verdriet. Mart: “Wy moatte it net oerdriuwe. It wie gewoan fantastysk, dat wy wûnen, foar de fans fan it Ljouwerter skûtsje, foar ús as bemanning. En foar ús heit.” Steffen: “Fansels, wy tinke faak oan ús heit, mar wy moatte fierder.”

Vorig jaar kochten Mart en Steffen, Willem Zwaga en Frank Oerlemans, ook zo'n skûtsjeminnende jeugdviend, met hun vieren een skûtsje, dat al een aantal jaren wat doelloos in Heerenveen lag. Dat knappen ze nu op, de bedoeling is, dat ze er straks mee gaan 'ploechjesilen', gezelschappen meenemen voor een middagje zeilen.

De Vier Gebroeders heette het skûtsje toen ze het kochten. Op de vraag of ze die naam ook gaan veranderen, antwoorden Mart en Steffen Huisman bijna gelijktijdig: “Wat tinkst? Dat wurdt fansels De Fjouwer Freonen.”

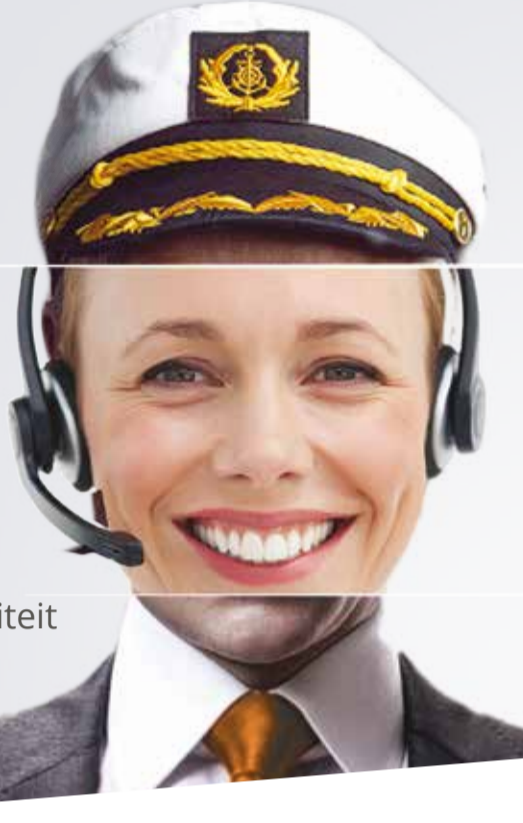

Mart Huisman:
“Eins sile wy al ús hiele libben.”

Wij wensen het
Ljouwerter Skûtsje
goede wind en tactisch inzicht

Maak kennis met
de pragmatische
oplossingen en
persoonlijke aanpak
van ViaData.

- Oplossingen voor Fieldservice Management
- ICT-infrastructuur
- Datacenter-functionaliteit

viadata.nl

stuurt.

Ljouwerter
Skûtsje,
succes!

JUNCTION

creative
+ digital
agency

Hier begint je
watersportseizoen

BOOT
30 JAAR
Holland

7 t/m 11

feb 2020

WTC EXPO Leeuwarden

www.boot-holland.nl

LJOUWERTER SKÛTSJE DONATEURSVERENIGING

Ben je al donateur van het Ljouwerter Skûtsje. Om kampioen te worden, moeten we blijven investeren! We hebben de drie mogelijkheden voor je op een rijtje gezet.

Bronzen Donateur:

Voor € 25 per jaar ben je al donateur!

- Één kaart voor de zeilmiddag op het Ljouwerter Skûtsje en een gezellig samenzijn op ons volgschip de 'Vrouwe Nieske'.
- De enige, officiële Rienk Ulbesz cap! Uiteraard in de huiskleuren: blauw met gele opdruk!
- Het Skûtsje-journaal, het glossy magazine van de SKS met alle ins en outs over het skûtsjesilen.
- De nieuwsbrieven met al het nieuws rondom het Ljouwerter Skûtsje.

Zilveren Donateur:

Voor € 50 per jaar ontvang je ons prachtige zilveren pakket.

- Twee kaarten voor de zeilmiddag op het Ljouwerter Skûtsje en een gezellig samenzijn op ons volgschip de 'Vrouwe Nieske'.
- Twee enige, officiële Rienk Ulbesz caps! Uiteraard in de huiskleuren: blauw met gele opdruk!
- Het Skûtsje-journaal, het glossy magazine van de SKS met alle ins en outs over het skûtsjesilen.
- De nieuwsbrieven met al het nieuws rondom het Ljouwerter Skûtsje.

Gouden Donateur:

Voor € 100 per jaar is het goud wat er blinkt:

- Twee kaarten voor de zeilmiddag op het Ljouwerter Skûtsje en een gezellig samenzijn op ons volgschip de 'Vrouwe Nieske'.
- Twee enige, officiële Rienk Ulbesz-caps! Uiteraard in de huiskleuren: blauw met gele opdruk!
- Naamsvermelding op de officiële website van het Ljouwerter Skûtsje!
- Het Skûtsje-journaal, het glossy magazine van de SKS met alle ins en outs over het skûtsjesilen.
- De nieuwsbrieven met al het nieuws rondom het Ljouwerter Skûtsje.

En als klap op de vuurpijl ontvangt een ieder die zich aanmeldt als donateur het 100-jarig jubileumboek 'De Leeuw is los' ter waarde van € 20 helemaal gratis! Een collectors item voor iedere liefhebber, zolang de voorraad strekt! Ga naar: Donateurs@ljouwerter-skutsje.nl en meldt u aan als donateur en steun op deze manier het Ljouwerter Skûtsje.

BURGEMEESTER CRONE BESCHERMHEER VAN HET LJOUWERTER SKÛTSJE

Skûtsjesilen is één van de mooiste Friese sporten. De wedstrijden tussen skûtsjes vinden hun oorsprong in het begin van de 19e eeuw, maar hebben nog niets van hun aantrekkingskracht verloren. Integendeel! Ieder jaar weer geeft Friesland haar visitekaartje af tijdens het Skûtsjesilen. Het is een sport waarbij dramatiek, moed, volharding en vakmanschap worden gecombineerd met de elementen van water en wind. En dit allemaal op de karakteristieke Skûtsjes.

Ik ben dan ook buitengewoon trots beschermheer te mogen zijn van het Ljouwerter Skûtsje 'De Rienk Ulbesz', één van de vaste deelnemers aan de SKS-wedstrijden. Ik wens schipper Willem Zwaga en zijn bemanning veel succes in het komende seizoen. De Stichting Ljouwerter Skûtsje is eigenaar van 'De Rienk Ulbesz' en het volgschip de 'Vrouwe Nieske'. De stichting zorgt voor onderhoud en vervanging van materialen. Buiten de wedstrijden om zijn zo'n 20 vrijwilligers betrokken bij het Skûtsje, tijdens de SKS-wedstrijden loopt het aantal op tot maar liefst 50 personen.

Ondanks de grote betrokkenheid en vrijwillige inzet van velen brengt het onderhoud en vaarklaar maken van het Ljouwerter Skûtsje de nodige kosten met zich mee. De stichting is daarmee afhankelijk van 'vrienden' en 'donateurs'. In deze krant en op de website leest u meer over de mogelijkheden om als vriend of donateur de stichting te steunen. Als beschermheer van het Ljouwerter Skûtsje beveel ik dit van harte aan. Ik gun het Ljouwerter Skûtsje de wind in de zeilen. Helpt u mee?

*Ferd Crone,
Burgemeester van Leeuwarden en Beschermheer Ljouwerter Skûtsje*

Bij het skûtsjesilen is meedoen al een hele eer, maar uiteindelijk is het de bemanningen en de schippers natuurlijk te doen om de eindzege, om de felbegeerde blauwe SKS-kampioenswimpel en om het Zilveren Skûtsje. Maar ook belangrijk zijn de elf dagzeges, die er te verdelen zijn en waarmee fraaie prijzen te winnen zijn. Het resultaat van de dag bepaalt hoeveel punten een deelnemend schip krijgt. Aan het eind van de rit worden de punten opgeteld, het puntental van de slechtste wedstrijd wordt ervan afgetrokken en vervolgens wordt het eindklassement opgemaakt. Wie de minste punten heeft wordt kampioen.

Hoe steekt een en ander nu in elkaar?

De skûtsjes krijgen punten in volgorde van aankomst, waarbij nummer één een bonus van 0,1 punt krijgt. In plaats van 1 punt, wordt voor de winnaar dus 0,9 punten genoteerd. Nummer twee krijgt 2 punten, nummer drie 3 etc., etc.

SKS Puntentelling

Niet finishen

Wie niet finisht zonder dat er iets bijzonders aan de hand is, krijgt 14 strafpunten. Wie uitvalt door averij, krijgt evenveel punten als het aantal gestarte skûtsjes. Wie uitvalt door averij, veroorzaakt door een ander - bijvoorbeeld na een aanvaring - krijgt het gemiddelde van het aantal punten, dat het skûtsje in de wedstrijden daarvoor bijeen heeft gezeild. Bijvoorbeeld: een skûtsje heeft na 5 wedstrijden 35 punten, dan worden in bovenstaand voorbeeld 7 punten bij het totaal opgeteld.

Niet starten

Kan niet gestart worden, doordat in de voorgaande wedstrijd averij is opgelopen, al dan niet veroorzaakt door een ander skûtsje, dan krijgt het skûtsje evenveel punten als het laatst aankomende skûtsje.

Overtredingen

Net als bij iedere andere sport zijn er ook bij het skûtsjesilen regels en dus overtredingen. In de zeilsport is iedere deelnemer scheidsrechter. Wie een overtreding constateert, moet dat melden aan degene die in de fout gaat, zodat die zijn fout kan herstellen. Daarnaast is het mogelijk een protest aan te zeggen aan de schipper, die een overtreding begaat. Dit wordt mondeling kenbaar gemaakt en door het plaatsen van een rode vlag. De protesterende schipper dient dan na de wedstrijd een protest in bij de jury. Wordt dit protest toegekend, dan wordt de overtredende schipper met 14 wedstrijd-punten bestraft. Is een schipper het niet eens met de uitspraak van de jury, dan kan hij in hoger beroep gaan. Het hoger beroep wordt behandeld door de Zeilraad.

Bij een aantal overtredingen kan de overtredende schipper direct schuld bekennen door middel van het hijsen van de groene vlag. Gaat de protesterende schipper hiermee akkoord, dan haalt deze zijn rode vlag weg en krijgt de overtredende schipper 3 extra wedstrijd-punten bijgeschreven. Omdat er per wedstrijd een maximum van 14 punten geldt, worden dit als een schipper bijvoorbeeld op de twaalfde plaats is geëindigd 2 extra punten.

HEEFT U AL ENERGIE AANGIFTE GEDAAN?

De deadline is 1 juli

Veel ondernemers zijn zich nog niet bewust van de informatieplicht energiebesparende maatregelen.

Heeft uw bedrijf een **verbruik hoger dan 50.000 kWh stroom of 25.000 m³ gas**, dan bent u verplicht duurzame maatregelen te nemen. Sinds dit jaar bent u bovendien verplicht om deze maatregelen te melden bij de RVO. Wie dat niet doet heeft **kans op hoge boetes**. Ook wanneer de aangifte niet correct is ingevuld.

Wie zeker wil weten dat de aangifte goed gedaan wordt, doet er verstandig aan **deskundige hulp te vragen**. De adviseurs van Energie Inspectie helpen u graag door een inventarisatie uit te voeren en de administratie te verzorgen.

Heeft u vragen over de energie aangifte, neem contact met ons op. **Wij helpen u graag verder.**

**CONTACT OPNEMEN /
OFFERTE ONTVANGEN:**
www.energieinspectie.nl
info@energieinspectie.nl
058 30 31 100

ENERGIE AANGIFTE GOED GEREGELD ZONDER ZORGEN MET EML TOTAAL+

- ✓ **GEEN ZORGEN** over de informatieplicht.
- ✓ **INZICHT** in uw energieverbruik.
- ✓ **GOED VOORBEREID** op de volgende meldplicht over 4 jaar.
- ✓ **MINDER ENERGIEKOSTEN**; uw energieverbruik en energierekening gaan omlaag.
- ✓ **GRATIS** een jaar lang gebruik maken van onze **EML Totaal+ software**.

VERDUURZAAMT VASTGOED

Koninklijke
Damstra
Installatietechniek

www.damstra.nl

0511 - 42 45 00

LAAT ZIEN WIE DE BAAS IS

BESCHERM JEZELF TEGEN DIEFSTAL. REGISTREER
ALTIJD HET SERIENUMMER VAN NIEUWE APPARATEN.

GA NU NAAR WIEDEBAASIS.NL

Ogenschijnlijk is de SKS-wereld een mannenwereld. Als de mannen hun wedstrijd zeilen, staan hun partners op de wal en juichen of treuren, al naar gelang het resultaat. Maar schijn bedriegt. Het is zoals James Brown al zong: *It is a man's world/but it would be nothing/without a woman or a girl*. In tegenstelling tot bij de IFKS mogen vrouwen geen schipper zijn in de SKS. Hier en daar zeilt wel een verdwaalde vrouw mee als bemanningslid, zoals Anke Zwaga, die onderlijsttrekker is op het Leeuwarder skûtsje.

Veertien intense dagen samen

Maar de rol van de vrouw in het skûtsjesilen is minstens zo belangrijk als die van de man aan het helmhout, aan de schoot of aan de fok. De vrouwen zorgen voor het eten, voor het drinken, voor de kinderen en zonder er prat op te gaan zijn ze waar nodig de mentale steun van hun skûtsjeheld. Of ze nu van het water hielden of niet, toen ze hun partners leerden kennen, zijn ze fanatieke supportsters geworden. Neem nou Gelbrich, echtgenote van Jaap van der Sluis. Hij van Langweer, van het water, zij van Easterein, van het kaatsen.

In de vrouwenploeg van het Leeuwarder skûtsje speelt Niki, vrouw van schipper Willem Zwaga, een belangrijke rol natuurlijk. Zij en Willem kennen elkaar al van jongs af aan, van de lagere school in Langweer en toen ze zestien was, kregen ze verkering. Willem zeilde toen al mee in de IFKS. Samen kochten ze een oud bootje en volgden de vloot, waar die ook maar naar toe ging. Niki: "Elke simmer wer diene wy op Marktplaats in boat op en ferkochten dy nei de simmer wer. Ien kear ha wy der ien opstookt, dy wie net mear te rêden, sa âld."

in de pot. Daar wordt het eten van gekocht. Het bier en de frisdrank en de kaas komen gratis van sponsors. 's Morgens zetten ze het ontbijt klaar en daarna gaan ze aan de slag met de voorbereidingen van het warme eten die middag.

De organisatie aan boord van het volgschip Vrouwe Nieske is ogenschijnlijk tamelijk losjes. Een corveerooster kennen ze niet, wie er is weet wat ze moet doen en anders stuurt Tjeerd ze wel voorzichtig aan. Onderling zijn er eigenlijk nooit problemen. Nou ja, één keer.

ren oer it silen prate hear. Miskien ha wy der wol mear doel oer as Klaas Jansma." Maar dat zeggende slaat ze onmiddellijk de hand voor de mond. "Grapke", zegt ze bezwerend.

Concentratie

In de aanloop tot de wedstrijd weten de vrouwen, dat ze in het laatste uur hun mannen niet lastig moeten vallen met pietluttigheden, want de heren concentreren zich op de wedstrijd. Gelbrich over Jaap: "Soms is hy dan drok, soms is hy stil."

De voor het geestelijk en lichamelijk welzijn van de bemanning zo belangrijke vrouwen en man van het Ljouwerter Skûtsje. V.l.n.r. Femke Spannenburg (dochter van Pytsje Boersma), Pytsje Boersma, Moniek Rijpma, Marin Pijl, Niki Zwaga, Ypie Noppert, Mineke Woudstra, Sjoukje de Jong, Gelbrich Kuiper, Tjeerd van Dijk en Joyce Beuker.

Toen ze elkaar leerden kennen en Jaap nog niet op een skûtsje zeilde, mocht ze bij hem in de zeilboot, als fokkenist. "In Skakeltsje wie it, leau 'k", zegt Gelbrich. Ze wist niks van zeilen niets, als Jaap het over de fok had, had Gelbrich het over het touw. "Dêr siet ik foaryn, dweiltrochwiet fan it boechwetter."

Nu is haar Jaap schotenman op het Leeuwarder skûtsje en heeft in Gelbrich zijn grootste fan. Zoals Pytsje Spannenburg fan is van Alef, want haar man is lierenman bij de Leeuwarders.

Het water was haar vroeger niet vreemd, maar ze viel er helemaal voor, toen ze voor Alef viel. En waarom ze voor Alef viel? "Miskien wol fanwege dat lange hier fan him, dat sa moai wappere yn de wyn."

Feest

Marin Pijl is een van de jongeren onder de vrouwen van het Leeuwarder skûtsje. Ze is de partner van Eildert Meeter, fokkenist. Ze leerden elkaar niet zozeer op het water kennen, maar meer door een afgeleide daarvan. Eildert zeilde destijds bij zijn vader Lodewijk op het Huizumer skûtsje. Marin: "Ik hie neat mei silen, wol mei it feest nei de tiid. Sa hawwe wy elkoar kennen leard."

Ze heeft bij de vrouwen uit hoofde van haar status als schippersvrouw, maar ook anderszins, want leidinggevende capaciteiten van nature, een leidende rol. Maar ze staat er in de catering allerminst alleen voor. De vrouwen helpen allemaal en niet te vergeten is daar de 57-jarige Tjeerd van Dijk.

Kok

"Ik ha him noch wol op de skutte hân", zegt Tjeerd als hij uitlegt hoe hij kok werd bij het Leeuwarder skûtsje. 'Him', dat is Willem Zwaga, voor wie Tjeerd werkte op diens binnenschip en waar hij ontdekte, dat koken hem wel lag. Toen Willem bij de IFKS zeilde, kookte hij samen met Niki voor de bemanning.

Toen Willem schipper werd op het Leeuwarder skûtsje, toen ging Tjeerd mee. Op eigen verzoek, maar vooral ook op verzoek van Willem, want die is trouw aan zijn mensen. Daarbij komt, Tjeerd en Willem zijn ook nog eens vismaten, dus voor eeuwig trouw aan elkaar. Nu vormt Tjeerd samen met Niki het zenuwcentrum van de verzorging van de inwendige mens van iedereen, die bij het Leeuwarder skûtsje betrokken is. Alle bemanningsleden en hun partners doneren per persoon vooraf honderd euro

Ze hadden samen besloten een morgen uit te slapen, deelden het besluit via de app, maar de twee afwasvrouwen zaten niet in de appgroep en meldden zich 's morgens om acht uur bij de Vrouwe Nieske. Niki: "Mar se namen it fersin mei humor op, se hawwe letter ris de sleutel ferstoppe foar ús."

Ze koken met zijn allen voor minstens dertig personen per keer, maar soms zijn het er wel veertig als er onverwachte gasten aanschuiven. Het menu voor de veertien SKS-dagen stellen Niki en Tjeerd samen op. De bemanning heeft er geen inspraak bij. "Want", zegt Willem Zwaga, "wy bemuoie ús net mei it iten en de vrouwen moatte harren net mei it silen bemuoie."

Doen ze ook niet, dat bemoeien met het zeilen. Niemand zal na afloop zeggen: "Raar slachje, Willem." Omdat ze er geen verstand van hebben? Dat spreken de vrouwen tegen. Als je maar vaak genoeg naar het skûtsjesilen kijkt, als je maar vaak genoeg naar de radioverslagen luistert, dan leer je.

"Wy tinke dat we der wol doel oer hawwe", zegt Marin. En Niki voegt er aan toe: "Ik lear noch it meast as ik Willem mei oa-

Pytsje over Alef: "Sjochst it oan it kopke wol, even net steure. Ik wie heech swanger en in wike oer tiid. Op in wedstriiddei sei Alef: "As it safier is, moast it no melde of nei de wedstriid. Tidens de wedstriid ha 'k it net oan tiid."

Willem Zwaga trekt zich een half uur terug, even concentreren. Willem is de schipper, die denkt na over wind en water, over tactiek en techniek. Gelbrich: "Wat dat oangiet hat Jaap it maklik, dy hat allinne mei it swurd te krijen."

Veertien dagen zitten ze op elkaars lip, de bemanning, de vrouwen en de kinderen. Het is een hechte gemeenschap, maar anders dan vroeger, toen iedereen in het ruim van het volgschip sliep. Nu keren de meesten 's avonds terug naar hun eigen volgboot, hun eigen kruiser.

Even dat ene moment voor zichzelf, daar zijn ze dan wel aan toe na weer een hectische dag van koken en schenken, van zeilen en spanning, van emoties, die alle kanten opschielen. Niki Zwaga: "Letter gean wy as gesin noch even op fakânsje, dat moat ek op syn tiid." En raar is het, dan zijn ze toch ook weer een beetje onwennig van die veertien intense dagen samen.

De digitale werkplek volledig beveiligd in een hybride IT omgeving
Amsterdam | Groningen | Leusden | Rotterdam

BBQ?

25 JAAR

KWALITEITSSLAGERIJ
DE SCHRANS

WIJ BEZORGEN OOK!

WWW.SLAGERIJDDESCHRANS.NL

Schrans 80, Leeuwarden, Tel. 058 - 213 90 72

XL **INDOOR** Carwash

LEEWARDEN • HEERENVEEN

AUTOWASSEN + GRATIS STOFZUIGEN!

7 dagen per week open!

Skûtsjesilen is niet voor 'suurtsjes'

Om nou te beweren dat trainen hun hobby is, zou overdreven zijn. De bemanningsleden van het Leeuwarder skûtsje zijn bloedfanatiek tijdens de wedstrijden, maar daarbuiten eigenlijk veel minder.

De Rienk Ulbesz gaat vervaarlijk schuin.

Maar zonder trainen kan het ook niet en zeker nu niet, nu het skûtsje 1500 kilo lichter is gemaakt en het tuig ietwat veranderd. Dat is wennen voor schipper en bemanning, want lichter, maakt dat het schip hoger in het water ligt en dat maakt hem instabieler. Dus kan een training zeker in de aanloop tot dit seizoen geen kwaad.

Het is een grauwe, grijze avond begin mei als de Vrouwe Nieske, het volgschip van de Leeuwarder trots, met aan haar zijde de Rienk Ulbesz, van Terherne opstoot naar de Snitsermar om daar voor anker te gaan.

Regenflarden en een windkracht 3,4 doen eerder aan de herfst dan aan het voorjaar denken, laat staan aan de zomer. Buiten is het 10 graden, in de roef een paar graden warmer en daar staat uw verslaggever. "Mar yn it roefke", gebod schipper Willem Zwaga aan het begin van de training streng.

"Lûk it tou yn de roef", beveelt Mart Huisman als hij en Theo Schreur en Frank Oerlemans verwoed aan de schoot trekken. Je hoort de wind suizen in het wand, het zeil klapperen en de mannen van de schoot schreeuwen als ze gedrieën aan het touw hangen.

Mart zegt tussen het 'hymjen' door: "Ik kin it wol fernimme, dat ik de hiele winter yn de sportskoalle sitten ha." "De hiele winter oan de bar sitten ha, bedoelst", zegt Frank Oerlemans. Mart roept: "13.8." Hij houdt de snelheid bij. We gaan 13.8 kilometer per uur, voor een hardloper een mooi tempo en voor een skûtsje ook.

Dat getrek aan de schoot is zwaar werk, veel zwaarder dan een toevallige toeschouwer zich kan indenken. Er wordt gekreund en gesteund en als het voor even klaar is, liggen en hangen de drie achterover. Even een moment voor zichzelf. Nee, skûtsjesilen is niet voor 'suurtsjes'.

Zeevaarder

Frank Oerlemans is een boerenzoon van origine, maar hij zit op de zeevaart. Hij en Willem Zwaga waren buurjongetjes op Koufurderrige. Daar ontstond hun vriendschap en door de Zwaga's ontstond Frank zijn belangstelling voor het water, voor de oceanen zelfs, want hij zit nu op de grote vaart. Ongeveer een half jaar op en een half jaar af. Dat laatste half jaar valt natuurlijk in de zomermaanden, want dan staat het skûtsjesilen centraal. En dit jaar ook de verbouwing van zijn net aangeschafte huis in Langweer, gekocht van zijn maat Willem Zwaga.

Theo Schreur is van IJlst. Toen hij bij de ploeg kwam, had hij weinig verstand van zeilen. "Hindere neat", zei Zwaga al, "hy is in gesellige fint en dat is it belangrykste." Vrachtwagenchauffeur is Theo en sterk als een beer.

"Wy geane oerstach", roept Willem Zwaga, in het dagelijks leven een beminnelijk

man, maar op het skûtsje strak in zijn opdrachten. Zo gaat dat, als er geen tijd te verliezen is, dan wordt er niets gevraagd, dan doe je wat er van je gevraagd wordt. Er rolt steeds meer touw het roefke in, terwijl de schipper en Abele de Jong, zijn adviseur, soepel onder het helmhout door-glijden.

De Jong is 65 jaar oud, jachtbouwer te Joure, Pampus-zeiler van origine en aange-trokken om Zwaga achterop van dienst te zijn met adviezen. Dat deed hij al eerder op het Jouster skûtsje ten tijde van schipper Dirk Jan Reijenga, die mede daardoor in 2015 SKS-kampioen werd. De Jong is zich bewust van zijn adviserende rol, de schipper beslist uiteindelijk. "Mar meastal hearre se wol nei my", zegt hij.

De peiler

Dan gaat de Rienk Ulbesz een stukje voor de wind varen. De bemanning leunt na al dat zwoegen even behaaglijk achterover, kletsen wat bij over dagelijks dingen, over zeildingen. Ogenschijnlijk de enigen, die nog werken zijn Zwaga - maar die zit op het roer, dus dat is even geen werken - en Jurrit Geulmans, de peiler. Die peilt met de lange stok maar door en maar door.

Veertien jaar is hij en de opvolger van Anke Zwaga, de zus van Willem, die gepromoveerd is tot onderlijsttrekker, zoals de naam al doet vermoeden waarschijnlijk een nog gewichtiger functie. Jurrit is de

De bemanning kijkt naar het zeil en naar de andere skûtsjes en speurt naar een extra windvlaagje.

zoon van de Langweerder cafébaas, die Zwaga tot zijn klanten mag rekenen. En zo is Jurrit peiler geworden.

Deze training is zijn tweede tocht met het Leeuwarder skûtsje. Het is nog even wennen. Op enig moment zoekt hij steun bij een zwaard, glijdt weg en kukelt het koude water van de Snitsermar in. Gelukkig doet fokkenist Steffen Huisman net op tijd een succesvolle greep naar Jurrit en trekt hem binnenboord.

Als er even tijd is, roept schipper Willem Zwaga Jurrit bij zich. Hij spreekt hem moed in, geeft hem wat aanwijzingen en stuurt hem terug naar zijn plek met de woorden: "En tink derom, moast dy goed fêsthâlde." Opgewekt keert Jurrit terug naar de natste plek van het schip, het gangboard.

Vlagen

Genoeg gelanterfant, de schipper roept: "Even in slach oer bakboard." En daar gaan ze weer, de sterke mannen, ze sjorren en trekken, dat het een aard heeft. De schipper zelf hangt met zijn hele gewicht aan het helmhout en roept naar Abele de Jong: "Roppe as der in fleach komt."

Abele de Jong ziet de windvlagen aankomen en hoe hij dat doet, dat is niet uit te leggen. Voor een leek is het weer boven de Snitsermar gewoon het weer, met wind en regen. Voor kenners als De Jong niet, die herkennen vlagen en vlagjes, en die roepen ze dan om. "Dêr komt der wer ien."

De Rienk Ulbesz maakt vervaarlijk slag-zij, de zeeheld in de roef schiet zo van de hoge naar de lage kant, het water loopt aan de ene kant langs de raampjes, de deurtjes van het roefke knallen los, maar de schipper roept: "Jajajaja." Zo goed voelt het schip aan. "Noch even in gijpke", roep Zwaga en iedereen trekt zijn hoofd in.

Destijds, bij de vraag of er in deze skûtsjekerant ook een verslag van een training mocht, zei Willem Zwaga: "Prima, mar wy binne oars net sa fan it trainen." Maar na deze trainingssessie geeft hij toe blij te zijn met hetgeen hij deze avond van het aangepaste schip heeft geleerd.

Ze spreken het niet uit, bemanning en schipper van het Leeuwarder skûtsje, maar ze gaan er dit skûtsjeseeizoen voor, voor de kampioenswimpel van de SKS. En voor beter weer en warmer water, denkt peiler Jurrit Geulmans, die na de training verzucht: "Mar gau nei hûs, sels myn ûnderbroek is dweiltrochwiet."

In rustiger vaarwater, tijd voor een babbel.

EEN LAGERE ENERGIEREKENING?

**PROFITEER VAN HET GRATIS ADVIES
VAN DE ENERGIECOACH VOOR MINIMA**

ENERGIEBESPAARADVIES
VOOR MENSEN MET EEN
LAAG INKOMEN

**MELD JE AAN BIJ HET
SOCIALE WIJKTEAM
OF KIJK OP:**

WWW.SLIMWONENINLEEUWARDEN.NL/ENERGIECOACH

KLAAS HOFMAN

Gemeente Leeuwarden

Geboortekaartjes

Uit collectie of eigen ontwerp

PERSOONLIJK ADVIES!

Is het nog een verrassing of wordt het een jongen, meisje of misschien een tweeling? Er is voldoende keuze in collectieboeken. Of maak samen met ons uw eigen persoonlijke geboortekaartje.

brandsma offset ferwerd

Kijk ook op
brandsma.frl

Hidde

HOERA EEN BROERTJE

Voor meer informatie: T (0518) 411330 • E mail@brandsma.frl •

JOVI
FABRICAGE | REVISIE

Jovi heeft de M-Factor.

- Verspaning (conventioneel en CNC)
- Slijpen
- Harden en ontlaten
- Mechanical seal service
- Componentenonderhoud (Pompen en Motoren)
- Montagewerkzaamheden
- Lasrollen revisie

Marconistraat 7
8912 AX Leeuwarden
T 058 - 213 08 08
F 058 - 215 88 08
E info@jovi.biz
www.jovi.biz

De M-Factor staat voor Machines, Maatwerk, Meedenken, Mensen, Meerwaarde!
Factoren die ons tot de ideale partner maken.

 MAAZ
cheese
from core to more

**MAAZ CHEESE WENST
HET LJOUWERTER
SKÛTSJE VEEL SUCCES IN
DE SKS 2019!**

► MAAZCHEESE.NL

Bovenwindse ton, kruisrak, stuurboord, bakboord. Voor niet-zeilers abacadabra, terwijl die termen regelmatig opduiken in de wedstrijdverslagen op radio en tv en in de dagbladen. Gjalte de Jong, verslaggever bij Omrop Fryslan, legt termen en regels nog een keer uit aan de onwetenden.

Bovenwindse ton

Om vanuit de start bij de bovenwindse ton te komen, moeten de skûtsjes eerst tegen de wind in zeilen. De skûtsjes varen meerdere keren de uitgezette route en komen dus elke ronde langs de bovenwindse ton. En altijd tegen de wind in dus.

Bakboord en stuurboord

Bakboord is de linkerkant en stuurboord de rechterkant van het schip. Gemakkelijk te onthouden, de r van rechts zit ook in stuurboord. Het skûtsje, dat het zeil over bakboord heeft, de linkerkant dus, heeft altijd voorrang en het recht om door te varen. Komt er dus een skûtsje aan met het zeil over stuurboord, dan moet dat skûtsje uitwijken.

Voor de wind, in de wind, halve wind

Dit is uiteraard te voelen, maar je kunt het ook erg goed aan de skûtsjes zien. Komt de wind van achteren, dan heeft het skûtsje voor de wind: het zeil staat dan bijna dwars op het skûtsje. Bij in de wind moet het skûtsje laveren, oftewel zigzaggend over het wedstrijdwater gaan. Het zeil staat dan bijna in de lengte van het schip. De stand van het zeil bij halve wind is wel te raden, die zit er ongeveer tussenin.

Stoomcursus Skûtsjesilen

Grootzeil en fok

Het grootzeil is het achterste zeil en tegelijk ook het grootste. De fok is het voorste zeil en die is dus wat kleiner. De zeilen worden bediend met de schoot, één voor het grootzeil en één voor de fok. De schotenman is verantwoordelijk voor het grootzeil en de fokkenman is verantwoordelijk voor de fok.

Kruisrak, voorwindse rak en halfwindse rak

Een rak is de naam voor een bepaalde afstand. Bij het voorwindse rak heeft het skûtsje voor de wind. Het skûtsje kan dan vaak in een rechte lijn naar de ton zeilen. Bij het halfwindse rak moeten de skûtsjes half aan de wind zeilen. En dan hebben we nog het kruisrak. Ook al zo'n term, die vaak voorbij komt in de wedstrijdverslagen en -analyses. Het kruisrak is het deel van de route, waar de skûtsjes naar de bovenwindse ton zeilen. Zij moeten dan tegen de wind in zeilen en laveren, ze trekken kruisjes in het water als het ware en ze kruisen daarbij ook nog vaak de andere skûtsjes. Vandaar: kruisrak.

Zeiltekens op de zeilen

De zeiltekens zijn in 1958 ingevoerd. Daarmee werd tegemoet gekomen aan de wensen van de toeschouwers, die met die tekens gemakkelijker de skûtsjes van elkaar konden onderscheiden.

	AKKRUM		HEERENVEEN		LEMMER
	DRACHTEN		HUIZUM		SNEEK
	DRACHTEN		JOURE		STAVOREN
	EARNEWÂLD		LANGWEER		WOUDSEND
	GROU		LEEWARDEN		

Eerder had een schipper met krijt wel eens provisorisch een teken in het zeil aangebracht, maar dat was na één regenbui natuurlijk weer verdwenen. Vanaf 1959 gingen de meeste schippers ertoe over een permanent zeilteken aan te brengen.

Sommige eigenaarscommissies brachten een teken aan, dat verwees naar de plaats waar de commissie gezeteld was.

LETTERS

De ene groep deed dat middels een letter, zoals met de E van Earnewâld, de G van Grou, de H van Heerenveen, de D van Drachten, de J van Joure, de L van Lemmer en de SWH van de Súdwesthoek. De Súdwesthoek voer eerst nog met ST van de thuishaven Stavoren. Dit is inmiddels het zeilteken van Jilles Bandstra in de IFKS.

HERALDISCH

De andere groep eigenaren onderscheidde zich met een heraldisch teken zoals Langweer (Zwaan vanaf 1965) en Leeuwarden (Leeuw) of een ander typerend teken als de Waterpoort (vanaf 1962) van Sneek. Sneek begon aanvankelijk ook met een lettercombinatie, Sn (1958-1961). Dat kenmerk wordt nu door Arnold Veenema in de IFKS gevoerd. Zeilmaker Gaastra van het Kleinzand bracht de Waterpoort, het merkteken van de firma, aan in het nieuwe tuig, dat door de Vereniging van Sneker Zakenlieden aan de Sneker skûtsjecommissie werd aangeboden.

VOC

Een uitzondering vormt d'Halve Maen uit Drachten. Het zeilteken verwijst niet naar de thuishaven, maar naar het schip van de Vereenigde Oost-Indische Compagnie (VOC), dat onder leiding van kapitein Henry Hudson in september 1609 de haven van New York binnenvoer.

PARTICULIEREN

Dan waren er nog de particuliere eigenaren zoals Lodewijk Meeter LM (vanaf

1968) uit het Leeuwarder dorp Huizum en Siete Meeter Sm (1965-1972) uit de stad Leeuwarden, die de eerste letters van hun naam in het zeil voerden. Siete vervlocht het later (1973-2013) met de letter B van Bolsward.

Inmiddels heeft Pieter Meeter ook de eerste letters van zijn naam in een beelddruk verwerkt (vanaf 2014). Het SKS-bestuur was niet blij met het zeilteken van het inmiddels Akkrumer skûtsje. Het leek eigenlijk te veel op zeiltekens van IFKS-skûtsjes. Het werd bij de SKS in een gedoogvorm geaccepteerd. Als Pieter Meeter ophoudt als schipper, moet er opnieuw over gepraat worden. Er zal dan wel een grote A in het zeil komen.

Lodewijk Meeter voer ook nog even met een F (1959-1964) in het zeil van zijn skûtsje 'De Friesland' refererend aan zijn sponsor, de Friese Aannemers Sociëteit.

DE W VAN WILLEMKE

Een bijzonder geval is de letter W (vanaf 1965) van de particuliere eigenaar Van der Meulen. Het verhaal wil dat Klaas van der Meulen, toen hij als particuliere schipper lid werd van de SKS, de letter W in zijn zeil plaatste als liefdesbetuiging aan zijn vrouw Willemke Teakesd Salverda. Het was natuurlijk wel toevallig, dat hij woonachtig was in Woudsend waar de letter W ook betrekking op kon hebben. De W werd in 1961 ook nog door de Lemster Tjitze Walstra gebruikt. Bijzonder was wel de gele kleur van de letter, die Walstra in zijn zeil had gezet. Dit is tegenwoordig niet meer toegestaan. Walstra voer er maar één jaar mee.

Andere particuliere schippers waren Hylke de Vries en Ulbe Zwaga. Zwaga werd, toen hij op persoonlijke titel om het kampioenschap streed, van 1969 tot en met 1971 gesponsord door het bedrijf De Woudfennen uit Boornzwaag. De letters UZ stonden in het zeil. Hylke de Vries voer, nadat hij was ontslagen bij Earnewâld, één jaar (1972) met de letters HV als particuliere schipper mee.

SKS wil zeilformule verfijnen

Om voor altijd een einde te maken aan de discussie rondom de eerlijkheid van de zeilformule, trekt de SKS de portemonnee voor het op een uniforme manier door-meten van alle skûtsjes.

De skûtsje vereniging steekt 60.000 euro in het maken van 3D-scans van de veertien skûtsjes. Met de driedimensionale scans willen ze alle variabelen van het skûtsje op dezelfde manier in kaart brengen. Aan de hand van die cijfers gaat een commissie binnen de SKS kijken of ze de zeilformule kunnen verfijnen.

In Jip-en-janneketaal: op dit moment bestaat de zeilformule - de som die bepaald hoeveel vierkante meter zeil skûtsjes mogen hebben - uit drie variabelen: de lengte, breedte en diepgang. Hiaat in de zeilformule: de rompvorm van skûtsjes worden niet meegenomen. Sommige skûtsjes hebben een meer vierkante dan ronde vorm. Die vorm werk weerstandremmend.

Een optimalisatie van de huidige Formule 2016 is mogelijk, zegt de commissie. Ze gaan kijken of ze een vierde parameter kunnen toevoegen. Die vierde variabele moet dan het voordeel of nadeel van de rompvorm compenseren in de vierkante meters doek.

Jeroen Veenema, SKS-bestuurslid: "We zoeken nu naar de vierde parameter. Als er een vierde parameter komt moet dat wel één zijn waar we mee kunnen werken." Voordat er met de Formule 2016 werd ingestemd, werkte de SKS met de zogenoemde VPP, een computergestuurde methode die aan de hand van snelheidsvoorspellingen uitrekende hoeveel vierkante meter zeil ieder skûtsje mocht hebben. En niemand kon in één zin uitleggen hoe de formule werkte.

De SKS wil graag een transparante, begrijpelijke en gedragen zeilformule, die leidt tot een zo gelijkwaardig mogelijke uitgangspositie voor de skûtsjes. Oftewel: je moet hem op een bier-viltje kunnen uitrekennen. En daar moet de vierde parameter ook aan voldoen, zegt Veenema.

De uniforme meting gaat daarbij helpen, legt Veenema uit. Alle skûtsjes worden onderworpen aan dezelfde meetapparatuur. De vorige meting was tien jaar geleden. Sindsdien is er op de skûtsjes veel veranderd. Nu wordt de uitgangspunten van de VPP gebruikt om alle skûtsjes op te meten. De VPP is nu een middel en geen doel.

Omdat nog onduidelijk is of de commissie een vierde parameter kan vinden voor de formule, is het ook nog niet zeker of en wanneer er dan een nieuwe zeilformule komt. De formule 2016 blijft gelden tot er een eventuele aanpassing komt. Wordt vervolgd.

Mina Woudstra feliciteert schipper Willem Zwaga na overwinning.

Mina, in de skûtsjewereld bekend als Mineke, en Rinus Woudstra zijn onverbrekkelijk verbonden met het Ljouwerter skûtsje. Rinus was lang de enige Liwwadder op het skûtsje van de Friese hoofdstad en in Mina had het skûtsje misschien wel een van de fanatiekste supporters en tevens *itensieder* voor de bemanning.

Rinus denkt soms, al te bescheiden natuurlijk, dat hij getolereerd werd, omdat hij de enige Liwwadder was aan boord. Trouwens zo makkelijk was het aanvankelijk nog niet eens voor hem om toe te treden tot de bemanning. "Je kwame d'r haast nyt tussen", stelt hij in onvervalst Liwwadders vast. Gelukkig, Mina komt uit een schippersgeslacht. Haar moeder was een Brouwer en zo kende Mina heel wat schippers, waaronder Rienk Zwaga. Van Rienk mocht Rinus Woudstra wel aan boord komen van het Leeuwarder skûtsje. Dat was in 1992. Hij zou er daarna jarenlang de fok bedienen.

staande even wilde keuren. Mem kwam over en mem zei, nadat ze Rinus had bezichtigd: "Dizze moast nimme, fanke." Zo is het begonnen met Mina van Vliet en Rinus Woudstra en hun samenzijn duurt tot op de dag van vandaag. Ze wonen in de Hollanderwijk, Leeuwarder kan het niet in Leeuwarden. Rinus zeilde voor Leeuwarden in de SKS, maar in het begin ook met Jappie en Klaas Meeter in de IFKS. Op advies van Rienk Zwaga was dat, want die had hem gezegd: "Moatst safolle mooglik sile. Yn de kroech learst it silen net" "Ut gaat om ut gefoel", zegt Rinus, "dat haalt nyt út de boekjes."

'Strak. Altied maar strak'

Rinus was van de grote vaart. Vooral daarom viel Mina meer dan vijftig jaar geleden voor hem. "Want", zegt ze, "ik woe hoe dan ek in seeman ha."

Aan de vaste wal

In tegenstelling tot haar zusters, die het levenslicht op een schip zagen, werd Mina geboren aan de vaste wal, in Tijnje. Maar terwijl haar zusters later niet veel meer met het water op hadden, voelde Mina zich daar juist erg toe aangetrokken.

Zo zeer zelfs, dat ze dus een zeeman als man wilde hebben. En ze kreeg haar zin. Meer dan vijftig jaar geleden zag ze Rinus met een groep maten in een kroeg in Terherne. Rinus kwam binnen, de mouwen opgestroopt en Mina zag meteen zijn tatoeages, gezet in Londen en Antwerpen en Oslo en waar niet al. "In seeman, it koe net misse, want tattoos wiene yn dy tiid noch net yn de moade, allinne by seelju."

De tweede keer, dat ze Rinus zag, belde ze haar moeder, of die haar eventuele aan-

"Dan stean ik te gûlen, fan de senuwen. Idioat no. Jonge, wat gûl ik wat ôf. Samar hen. Hear ik in moai ferske: gûle. Ik hoegde Durk Steneker mar oan te sjen en dan gûlden wy beide."

Al sinds mensenheugenis verzorgt ze met de vrouwen van de bemanningsleden het eten voor hun helden. Eerst sliepen ze ook nog met zijn allen aan boord van de Noord Friesland, het volgschip destijds van Leeuwarden. Mannen, vrouwen en kinderen lagen door elkaar in het ruim, achter een gordijn, dat het kookgedeelte van de slaapruijme scheidde.

Ze zag ze allemaal opgroeien, de mannen die nu de bemanning van het Ljouwerter skûtsje vormen. Willem Zwaga, de broers Mart en Steffen Huisman. Ze heeft ze allemaal als baby op de arm gehad, schone luiers gegeven, het eten opgelepeld.

Het Leeuwarder skûtsje komt voor haar op de eerste plaats en daarna komt er eigenlijk niets. Rinus kocht eens voor honderd gulden een schilderij van Koos Reinsma van het Huizumer skûtsje. Dat hing hij op in de huiskamer. Het hing er niet lang, Mina wilde dat skûtsje niet aan haar wand.

Nee, Rinus had dat niet, die zenuwen. Nou ja, een beetje gespannen was hij wel vlak voor de wedstrijd. "Dan sat ik maar te gapen. Dat sal de spanning weest hewwe."

Rinus Woudstra: "Froeger herkende ik an de masten de skûtsjes, alle veertien."

Onder Ulbe Zwaga jr. gingen de vrouwen om de beurt mee op het skûtsje, want Ulbe vond dat de vrouwen er ook bij hoorden. Eén keer is Mina met Rienk Zwaga meege-weest. "Ik moast yn it roefke sitte en mocht neat sizze."

Dus toen Rienk Zwaga al keuvelend met de man achterop de volgende boei was vergeten en Mina vanuit het roefke het onheil zag naderen, hield ze zich gedeisd. Ze knalden tegen de boei en na afloop zei Mina, dat ze het had zien aankomen. Rienk zei: "Hie my dan warskôge, Mineke." En Mineke zei: "Mar ik moast my stilhâlde."

Foor de humor

Toen Rinus Woudstra stopte als bemanningslid stond hij Sippy Tichelaar en Klaas Jansma van Omrop Fryslân als deskundige vier jaar lang bij. "Nou ja", zegt Rinus, "deskundige.... Volgens mij was ik vooral met foor de humor."

Nu volgt hij de komende weken de skûtsjevloot van een afstand, vanaf hun kruiser, die Pimpelmeer heeft. "Goed oplette", verduidelijkt Rinus, "ut is Pimpelmeer en geen Pimpelmees. Pimpelmeer, dou weest wel." Drinken doet hij trouwens al twaalf jaar niet meer. Hij kreeg drie keer een herseninfarct. "Ik kan best sonder."

Mina kan niet zonder het Leeuwarder skûtsje, niet zonder de SKS-wedstrijden. Ze zet haar buiten de wedstrijden in voor het werven van vrienden en donateurs en sponsors en wat niet al. En tijdens de wedstrijddagen doet ze met de andere vrouwen dus de catering.

Ze is erfelijk belast met het skûtsjesilen, dat komt van vroeger zegt ze. Als er thuis bij heit en mem verjaardagsvisite was en de kamer vol zat met Meeters en Zwaga's en Brouwers, dan lag ze als jong meisje met haar oor voor een gat in de zolder te luisteren, naar de verhalen van weleer.

Ode aan mem

Ze voelt, dat ze in een jarenlange traditie staat en tegelijkertijd is haar liefde voor het skûtsjesilen ook een ode aan haar mem. Ze zegt: "Mem hat as fanke hiel faak yn de beage rinnen moatten, se hat my letter de groede dy't it tou oer har boarst makke, wolris sjen litten. Se woe letter gjin foet mear op in skûtsje sette." Het is niet alleen een ode aan haar mem, het is een ode aan alle vroegere schippers, aan hun vrouwen, aan hun kinderen. "Dy wrotten harren dea foar in pear sinten. En se bleaune earm. Dy minsken meie wy noait ferjitte, allinne dêrom moatte wy altyd trochgean mei it skûtsjesilen. As earbetoan."

Het skûtsje van oudsher

Het skûtsje was het vrachtschip bij uitstek op de Friese binnenwateren. Oorspronkelijk was het skûtsje een klein houten, tjalkachtig scheepje met een laadvermogen van 8 tot 16 ton. De lengte varieerde van 10-14 meter. Langer dan 14.50 meter konden de skûtsjes niet zijn, omdat dit in Friesland de maximale scheepslengte was voor kleinere vaarten. De skûtsjes waren beurtschepen, potschepen, bloemschepen etc.

Skûtsjes hadden een kleine roef, die niet geschikt was voor bewoning door een groot gezin. Achter de roef was een stuurkuip. In Friesland "bollestâl" genoemd. Opvallende vormeigenschappen van het skûtsje waren de naar binnen vallende boeisel op het voor- en achterschip, de ronde kimmen en het zeer geveegde voor- en achterschip. De voorlijke plaatsing van de mast maakte het noodzakelijk dat er voldoende zeil op het voorschip was.

Om een grote fok op te kunnen steken werd de voorsteven van het skûtsje voor-

zien van een ijzeren boegspriet, het loefijzer, dat dikwijls nog verlengd werd met een opsteker. In het laatste kwart van de 19e eeuw werden ook langere houten skûtsjes gebouwd. Deze skûtsjes hadden doorgaans een grotere roef, waarin het schippersgezin kon wonen.

Omstreeks 1900 begonnen Friese werven eerst met de bouw van ijzeren en later stalen skûtsjes. De lengte van deze schepen varieerde van 15 tot 18 à 19 meter. Door deze grotere lengte werden de schepen minder sierlijk, maar ze hielden hun ron-

de kop en ronde achterschip. In Drachten bouwde Berend Roorda vanaf 1902 skûtsjes, waarvan de romp een gepiekte vorm had. Andere bekende werven waren die van Barkmeijer te Aalsum, Van der Meyden en de Roos te Leeuwarden, Draaisma en Brandsma te Franeker, Wildschut te Gaastmeer, Croles te IJlst, Van der Zee te Joure en Van der Werf te Sneek.

De skûtsjes konden in welhaast alle 365 dorpen in Friesland komen. De dorpen op de klei waren bereikbaar via vaarten, die doorgaans restanten waren van slenken uit de terpentijd. De dorpen in het lage midden waren ook altijd aan het water gesitueerd. Ook het oosten van de provincie (De Wouden), was doorsneden door vaarten die gegraven waren ten behoeve van de afwatering en het transport van turf, die daar in de verveningen werden aangeemaakt.

Het varen

De skûtsjes waren zeilschepen, maar bij gebrek aan wind of bij tegenwind werden ze gejaagd. Niet zoals in Groningen wel gebeurde door gehuurde paarden maar door de knecht, de vrouw of de kinderen van de schipper. Die liepen dan *yn 'e line* om het skûtsje te trekken.

Vracht

Skûtsjes vervoerden vracht, die bestond uit turf, aardappelen, suikerbieten, mest en bouwmaterialen. Specifiek voor Friesland was het transport van terpaarde. Met skûtsjes werd de vruchtbare grond van Friesland vervoerd naar minder vruchtbare gebieden in het lage midden of het zuidoosten van de provincie en daarbuiten.

Opdrukkers

In de twintiger jaren van de 20ste eeuw begon de motorisering van de zeilende binnenschepen, dus ook bij de skûtsjes. Dat gebeurde soms door het inbouwen van een dieselmotor, maar vaker door het in gebruik nemen van een opdrukker. Het was een kleine sleepboot die niet voor het slepen werd gebruikt omdat dan bemanning vereist zou zijn en ook twee keer brug- en sluisgeld betaald moest worden.

De opdrukker werd vanaf het achterdek van het skûtsje door de schipper bediend. Door middel van een uitgekiend systeem van touwen konden de gashandel en de koppeling worden bediend. De combinatie van skûtsje en opdrukker werd bestuurd met het roer van het skûtsje.

Roef

Friese schippersfamilies woonden aan boord van hun skûtsje in de roef in het achterschip. De roef had een geringe stahoogte. De meubels waren kleiner als normaal en alle beschikbare ruimte langs de wanden werd ingenomen door kasten. Aan de achterzijde was een bank waaronder ook bergruimte was. Door een schuifluik en een deurtje stapte men vanaf het dek soms over een trapje, maar meestal via een klos en de bank in de roef van het skûtsje.

Achter de bank onder het achterdek van het skûtsje waren twee bedsteden. In één daarvan sliepen de schipper en zijn vrouw. Tegen de wand van hun bedstede hing soms een krib, waarin een zuigeling kon slapen. Als de kinderbedstede te weinig slaapruijme bood voor een kinderrijk gezin, kregen de oudste jongens daarvan een slaappleats in het skûtsje, "de durk", onder het "durkslûk".

Schippersvrouwen richtten de roef van hun skûtsje graag in met snuisterijen en vooral met koper, dat altijd glimmend gepoetst hoorde te zijn en veel onderhoud vergde, vooral als er mest vervoerd werd. De kookkachel onder de schoorsteen was ook de verwarmingsbron, die niet altijd krachtig genoeg was als bijvoorbeeld een skûtsje was ingevroren in het ijs. De schippersvrouw deed de was en de afwas in een houten bakje dat aan het boeisel van het schip gehangen kon worden.

Verval

In en kort na de Tweede Wereldoorlog was er een kleine opleving in de zeilvaart door een tekort aan dieselolie. Daarna bleven de skûtsjes nog wel een tijd lang als woon-schepen aan de kades in Friese steden en dorpen liggen, maar als vrachtschepen verdwenen ze van het toneel.

Op zoek naar uw droombadkamer?

Bij Sanisale.com helpen we u graag verder.

★ Trustpilot 9.5 uit 10

Op zoek naar uw droomkeuken?

Bij Keukensale.com helpen we u graag verder.

